

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Organizace zapojené v protidrogové politice České republiky
Michaela Herianová

Bakalářská práce
2020

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Michaela Herianová**
Osobní číslo: **E16369**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Téma práce: **Organizace zapojené v protidrogové politice České republiky**
Zadávací katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je analyzovat činnost organizací, které se zabývají drogovou závislostí se zaměřením na zdroje podpory, ze kterých je léčba drogově závislých financována včetně výše nákladů na tuto politiku (případně léčbu).

Osnova:

- Základní pojmy.
- Protidrogová politika České republiky.
- Činnost organizací zabývajících se drogovou problematikou.
- Empirické šetření.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BOUKAL, Petr. Nestátní neziskové organizace: teorie a praxe. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.
DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele, Praha: Karolinum, 2011, ISBN 978-80-246-1966-8.
KALINA, Kamil. Drogy a drogové závislosti 1: Mezioborový přístup. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.
LAJTKEPOVÁ, Eva. Veřejné finance. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2007. ISBN 978-80-7204-495-5.
NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-908-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jan Mandys, Ph.D.**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **2. září 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2020**

L.S.

---

doc. Ing. Romana Provozníková, Ph.D.
děkanka

---

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. září 2019

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. června 2020

Michaela Herianová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce Mgr. Janu Mandysovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování této bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá protidrogovou politikou České republiky a vybranými organizacemi, které jsou do této politiky zapojeny. Práce je zaměřena na oblast nelegálních drog. Cílem práce je analyzovat činnost vybraných organizací, které se zabývají drogovou závislostí se zaměřením na zdroje podpory, ze kterých je léčba drogově závislých financována včetně výše nákladů na tuto politiku.

KLÍČOVÁ SLOVA

nestátní organizace, protidrogová politika, drogy, náklady, centra pomoci

TITLE

Organizations involved into anti-drug policy of the Czech Republic

ANNOTATION

This bachelor's thesis deals with anti-drug policy of the Czech Republic and selected organizations which are involved in this policy. The work is focused on an area of illegal drugs. A goal of the thesis is to analyze activity of the selected organizations that deal with drug addiction with a focus on sources of support by which a treatment of drug addicts is financed including costs of the policy.

KEYWORDS

non-state organizations, anti-drug policy, drugs, costs, help center

Obsah

SEZNAM OBRÁZKŮ	8
SEZNAM TABULEK	8
SEZNAM GRAFŮ	8
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	10
ÚVOD	11
1 Základní pojmy	12
2 Protidrogová politika České republiky	15
2.1 Pilíře protidrogové politiky	15
2.2 Přístupy k řešení problémů užívání drog	16
2.2.1 Snižování nabídky drog „supply reduction“	17
2.2.2 Snižování poptávky po drogách „demand reduction“	17
2.3 Koordinace protidrogové politiky	17
2.3.1 Horizontální koordinace	18
2.3.2 Vertikální koordinace	20
2.4 Resorty v protidrogové politice	21
2.5 Aktuální dokumenty	23
2.6 Financování protidrogové politiky	24
3 Činnost vybraných organizací zabývajících se drogovou problematikou	28
3.1 SANANIM, z. ú.	28
3.2 Společnost Podané ruce, o. p. s.	36
4 Empirické šetření	44
4.1 Metodologie empirického výzkumu	44
4.2 Vyhodnocení a interpretace zjištěných dat	45
4.3 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření	54
ZÁVĚR	55
POUŽITÁ LITERATURA	56

SEZNAM PŘÍLOH.....	60
--------------------	----

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Koordinace protidrogové politiky.....	18
---	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Strategické přístupy.....	16
Tabulka 2 – Výdaje na protidrogovou politiku ze státního rozpočtu dle resortů v tis. Kč	26
Tabulka 3 – Výdaje na protidrogovou politiku z místních rozpočtů v tis. Kč	27
Tabulka 4 – SWOT analýza	32
Tabulka 5 – Získané zdroje za rok 2018 v tis. Kč	34
Tabulka 6 – Obdržené státní dotace za roky 2015–2018 v tis. Kč	34
Tabulka 7 – SWOT analýza	39
Tabulka 8 – Získané zdroje za rok 2018 v tis. Kč	41
Tabulka 9 – Obdržené státní dotace za roky 2015–2018 v tis. Kč	41
Tabulka 10 – Realizované kurzy v rámci Institutu expertních služeb.....	43

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Procentuální znázornění výdajů na protidrogovou politiku v roce 2018.....	24
Graf 2 – Počet uživatelů návykových látek za roky 2015–2018	35
Graf 3 – Počet vydaných injekčních setů za roky 2015–2018.....	36
Graf 4 – Počet vydaných injekčních setů za roky 2015–2018.....	42
Graf 5 – Jaké je Vaše pohlaví?	45
Graf 6 – Kolik je Vám let?.....	46
Graf 7 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	46
Graf 8 – Považujete organizace, které pomáhají drogově závislým, za potřebné?.....	47
Graf 9 – Jak vnímáte tyto organizace?.....	48
Graf 10 – Odkud podle Vás organizace získávají finanční prostředky na svou činnost?.....	48
Graf 11 – Domníváte se, že neziskové organizace nakládají s financemi zodpovědně?	49
Graf 12 – Měl by podle Vás stát finančně podporovat tyto organizace?.....	50
Graf 13 – Přispěl/a jste již v minulosti nějaké organizaci, která pomáhá drogově závislým?	50
Graf 14 – Z jakého důvodu jste přispěl/a organizaci, která pomáhá drogově závislým?	51

Graf 15 – Poskytl/a byste někdy dar organizaci, která pomáhá drogově závislým?	51
Graf 16 – Co je podle Vás největší motivace k léčbě drogově závislého?	52
Graf 17 – O které organizaci, která pomáhá drogově závislým, jste někdy slyšel/a?	53
Graf 18 – Začlenění se podle Vás drogově závislý znovu do společnosti?.....	53

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
z. ú.	Zapsaný ústav
o. p. s.	Obecně prospěšná společnost
NNO	Nestátní nezisková organizace
NOZ	Nový Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník)
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MO	Ministerstvo obrany
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MV	Ministerstvo vnitra
GŘC	Generální ředitelství cel
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NPC	Národní protidrogová centrála
OSN	Organizace spojených národů
WHO	World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)
OPL	Omamné a psychotropní látky
EU	Evropská unie
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
NZDM	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

ÚVOD

Tématem bakalářské práce jsou organizace zapojené v protidrogové politice České republiky. Bakalářská práce se zabývá protidrogovou politikou České republiky a vybranými organizacemi, které jsou do této politiky zapojeny. Užívání drog je velkým problémem, který zasahuje do života jednotlivce, ale i celé rodiny a negativně ovlivňuje vývoj celé společnosti, neboť prevence a následná léčba jsou hrazeny z veřejných financí. V České republice i ve světě existuje velké množství organizací, které pomáhají drogově závislým jedincům. Bakalářská práce je zaměřena na oblast nelegálních drog.

Cílem této práce je přiblížit činnost vybraných organizací, které se zabývají drogovou závislostí se zaměřením na zdroje podpory, ze kterých je léčba drogově závislých financována včetně výše nákladů na tuto politiku.

Práce je rozdělena do čtyř částí. První část bakalářské práce se zaměřuje na charakteristiku základních pojmů. Jsou zde vysvětleny pojmy droga, drogová závislost, nezisková organizace a sociální politika. Druhá část se zabývá protidrogovou politikou České republiky. Cílem protidrogové politiky je chránit jak jednotlivce, tak i celou společnost před riziky, která jsou spojena s užíváním drog. Dále jsou v této části popsány 4 pilíře protidrogové politiky – primární prevence, snižování rizik, léčba a sociální začleňování a kontrola dostupnosti. Tato část se zabývá také koordinací protidrogové politiky, která je rozdělena na horizontální a vertikální. V neposlední řadě je tato část zaměřena i na aktuální dokumenty a jednotlivé resorty, které financují protidrogovou politiku, a to včetně výše výdajů. Ve třetí části je popsána činnost vybraných organizací, které se zabývají drogovou problematikou včetně jednotlivých programů, které tyto organizace nabízejí. Organizace, které jsou v bakalářské práci popsány, jsou SANANIM, z. ú. a Společnost Podané ruce, o. p. s., neboť patří mezi největší poskytovatele služeb drogově závislým. Dále je zde znázorněna SWOT analýza, která posuzuje vnitřní a vnější faktory ovlivňující úspěšnost organizace. Ve čtvrté části je proveden průzkum veřejného mínění o organizacích, které pomáhají drogově závislým, a to metodou dotazníkového šetření. Zjištěná data jsou následně vyhodnocena a shrnuta.

1 Základní pojmy

Tato kapitola definuje základní pojmy související s tématem bakalářské práce. Je zde vysvětlen pojem droga a drogová závislost, neboť oba tyto pojmy patří mezi nejvíce diskutovaná témata celé společnosti. Dále je zde vysvětlen pojem neziskové organizace včetně současných právních forem neziskových organizací v České republice. S příchodem zákona č. 89/2012 Sb. Nový Občanský zákoník, který nabyl účinnosti 1. ledna 2014, došlo k určitým změnám pro nestátní neziskové organizace, které jsou v této kapitole okrajově vymezeny. V neposlední řadě je zde vysvětlen i pojem sociální politiky.

Droga

Slovo droga pochází z francouzštiny a znamená „*sušené nebo jinak konzervované orgány rostlin, živočichů, sloužící jako léčiva; léčivo obecně*“¹ (Zábranský, 2003, s. 14).

Jak uvádí Presl (1994, s. 9), za drogu je považována každá přírodní nebo syntetická látka, která má psychotropní účinek, tj. ovlivňuje vnímání reality a zároveň může vyvolat závislost. Drogy lze rozdělit podle různých hledisek. Nejobecnější rozdělení je rozdělení na legální, jako je alkohol, nikotin, léky či kofein, a nelegální, jako je heroin, kokain, pervitin, extáze a konopné drogy.

Zábranský (2003, s. 14) definuje drogu jako „*ilegální, nezákonné, státem nepodporované omamné nebo psychotropní látky (OPL)*“.

„*Podle stanoviska Světové zdravotnické organizace z roku 1969 je za drogu pokládána jakákoli látka, která, je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí.*“ (Novotný a Zapletal, 2004, s. 354)

Drogová závislost

„*Drogová závislost je abnormální až patologický stav vyvolaný častým užíváním drog.*“ (Plocová, 2020) Drogová závislost zahrnuje touhu po návykových látkách a zasahuje uživatele nejen fyzicky, ale také psychicky. U fyzické závislosti si tělo zvykne na návykovou látku a bez její přítomnosti dochází k abstinčním příznakům. Fyzická závislost se také projevuje neustálou potřebou zvyšovat dávku užití drogy. U psychické závislosti je pro uživatele obtížné bez drogy běžně fungovat. Jediné, o co se závislý uživatel zajímá, jsou drogy a způsob, jak je získat (Goodyer, 2001, s. 161). Nejčastěji se drogová závislost pojí s dalšími psychickými

---

¹ Avšak některé zdroje uvádějí, že slovo pochází z holandského „droog“, tedy „suchý“.

poruchami. Diagnóza závislosti by měla být stanovena, pokud se během jednoho roku projeví tři a více jevů, a to:

- neutěšující touha po návykové látce,
- problém v kontrole při užívání látky,
- užívání látky za účelem zmírnění příznaků vyvolaných předchozím užitím této látky,
- potřeba vyšší dávky za účelem dosažení stejných účinků,
- upřednostňování návykové látky před svými zájmy,
- užívání návykových látek i přes značné poškození zdraví (Nešpor, 2011, s. 10).

Závislost se u mladistvých vytváří rychleji než u dospělých, průběh má závažnější dopady, a to jak fyzické, tak i psychické (Kalina, 2003, s. 96).

Nezisková organizace

Formulovat definici neziskové organizace je relativně obtížné, neboť v České republice neexistuje platný právní předpis. Pojem vychází z anglického výrazu „non profit organizations“, resp. „non for profit organizations“, což neznamená, že by organizace nemohla realizovat zisk.

Nejčastějším dělení neziskových organizací je dělení dle zřizovatele na organizace státní a nestátní. Státní nezisková organizace je zřizována státem, krajem, obcí nebo jejich organizačními složkami (Stejskal, 2010, s. 11). Nestátní nezisková organizace (NNO) je definována jako „organizace nevytvářející zisk k přerozdělení mezi jeho vlastníky, správce nebo zakladatele. Z této formulace vyplývá, že NNO může zisk vytvářet, ale ten není primárním cílem a musí být zase použit k rozvoji této organizace a plnění jejich cílů.“ (Boukal, 2009, s. 13–14)

Téměř 80 % všech služeb, které se zabývají léčbou drogově závislých, jsou provozovány nestátními neziskovými organizacemi. (A.N.O., ©2019b)

Dle sociologů L. M. Salamona a H. K. Anheiera musí NNO splňovat určitá kritéria, a to:

- Institucionalizovanost – formálně organizovaný subjekt.
- Soukromoprávní povahu – nejsou součástí státní správy.
- Nerozdělování zisku – případný zisk se nevrací ani nerozděluje mezi své členy. V případě dosažení zisku musí být vložen zpět do fungování organizace.
- Samosprávnost a autonomii – organizace jsou schopny řídit svou činnost, samy se rozhodovat a nejsou ovládány zvenčí.

- Dobrovolnost – fungují na základě dobrovolného rozhodnutí a spolupracují s dobrovolníky (Boukal, 2009, s. 15–16).

NNO jsou pro činnost společnosti nezbytné, neboť poskytují pomoc v oblasti prevence a léčby drogově závislých a jsou nezávislé na státu (Hejda, Duben, 2002, s. 133).

Právní formy neziskových organizací v ČR

V současné době jsou rozlišovány tyto právní formy neziskových organizací:

- spolky a pobočné spolky dle NOZ (dříve občanská sdružení a jejich organizační jednotky dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů),
- nadace a nadační fondy dle NOZ (dříve nadace a nadační fondy dle zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech),
- účelová zařízení církví (dle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností),
- obecně prospěšné společnosti (zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech byl zrušen, avšak existující obecně prospěšné společnosti se jím stále řídí)
- ústavy dle NOZ,
- školské právnické osoby, které jsou registrované MŠMT a zahrnují také církevní školy (Usnesení vlády ČR, 2015).

Sociální politika

Definovat pojem sociální politika není jednoduché, neboť jednoznačně užívaná definice neexistuje. *„Předběžně a velmi obecně lze říci, že jde o politiku, která se primárně orientuje k člověku, k rozvoji a kultivaci jeho životních podmínek, dispozic, k rozvoji jeho osobnosti a kvality života.“* (Krebs, 2002, s. 11)

Sociální politika je součástí určitého společenského celku. Lze ji vymezit jako soubor činností směřujících ke zdokonalení životních podmínek obyvatelstva (Krebs, 2002, s. 16). Cílem sociální politiky je vytváření vhodných podmínek pro rozvoj jednotlivců, sociálních skupin a v neposlední řadě péče o blahobyt lidí. (Lajtkepová, 2007, s. 123)

„Sociální politika je soustavné a cílevědomé úsilí jednotlivých sociálních subjektů ve svém zájmu udržet nebo dosáhnout změny ve fungování nebo podpořit rozvoj svého či jiného sociálního systému nebo soustavy nástrojů k realizaci své či jiné sociální politiky. Výsledkem tohoto soustavného a cíleného úsilí je činnost (fungování), rozvoj (zdokonalení) či změna (transformace) systému vlastního nebo jiného nebo soustavy nástrojů.“ (Tomeš, 2010, s. 29)

2 Protidrogová politika České republiky

Jedná se o „komplexní a koordinovaný soubor opatření společnosti zaměřený na problematiku legálních i nelegálních návykových látek a patologického hráčství. Jedná se o opatření preventivní, vzdělávací, léčebná, sociální, regulační, kontrolní a další, včetně vymáhání práva.“ (Vobořil, ©2018–2019)

Protidrogová politika si klade za cíl zajistit ochranu jak jednotlivců, tak i celé společnosti před nebezpečím, které může užívání drog přinášet, a zároveň zajistit jejich bezpečnost před dopady trestné činnosti, která je spojená s distribucí a užíváním drog. V roce 2014 se protidrogová politika vlády ČR rozšířila o problematiku týkající se tabákových výrobků, alkoholu a hazardního hraní (Vláda ČR, ©2009–2020).

V současné době je protidrogová politika sestavena na období devíti let a je realizována prostřednictvím „Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027“. Tato strategie byla schválena vládou dne 13. května 2019 a navazuje na „Národní strategii protidrogové politiky na období 2010–2018“ (Vláda ČR, 2019).

2.1 Pilíře protidrogové politiky

Protidrogová politika zahrnuje čtyři pilíře, které mohou být účinně využity jen ve fungujícím prostředí, které se opírá o mezinárodní závazky, zkušenosti, spolupráci a o poznatky z výzkumů tak, aby byla financována z veřejného rozpočtu pouze účinná opatření a aktivity (Vláda ČR, 2010). Jsou to tyto pilíře protidrogové politiky:

Primární prevence

Jedná se o aktivity, které se zabývají předcházení vzniku a rozvoje závislostního chování. Primární prevence by měla být orientována především na mladé, protože to jsou právě ti, kteří rádi experimentují. Podporuje jednotlivce v návratu k životu bez návykových látek (Hejda, Duben, 2002, s. 130).

Snižování rizik „harm reduction“

Jedná se o aktivity, které vedou ke snižování zdravotních a sociálních rizik spojených s užíváním návykových látek. Zdravotní rizika zahrnují předávkování, infekční nemoci a další somatické a psychické problémy. Sociální rizika zahrnují nezaměstnanost, problémy v osobním životě a páchaní trestné činnosti. Cílem je uživatele motivovat k životu bez drog (Hejda, Duben, 2002, s. 130).

Léčba a sociální začleňování

Jedná se o léčbu pro problémové a závislé uživatele návykových látek. Zahrnuje rozsáhlé typy programů, jako je doléčování, rehabilitace či rekvalifikace. Cílem je, aby se závislý uživatel odhodlal abstinovat a aby došlo k začlenění jedince do společnosti. Léčba může být krátkodobá (tzv. detoxikační pobyt), střednědobá i dlouhodobá (tzv. terapeutická komunita) (Hejda, Duben, 2002, s. 130).

Kontrola dostupnosti

Kontrola dostupnosti je souhrn zákonných opatření a aktivit v oblasti vymáhání práva, které se zaměřuje na efektivnější využívání dosavadních legislativních nástrojů. Cílem je snížit dostupnost legálních a nelegálních drog především pro děti a mládež a kontrolovat trh s OPL.

Opatření v uvedených pilířích není možné uskutečnit bez odpovídajících podmínek, proto protidrogová politika staví na dalších podpůrných pilířích – koordinace a financování, monitoring, výzkum, evaluace a mezinárodní spolupráce (Vláda ČR, 2019).

2.2 Přístupy k řešení problémů užívání drog

Výše uvedené pilíře doplňují přístupy k řešení problémů užívání drog. Na každém trhu existuje strana nabídky a poptávky, obě strany jsou na sebe vázány. Podle toho se rozeznávají strategické přístupy – snižování nabídky drog (represe) a snižování poptávky po drogách (prevence). V následující Tabulce 1 je přehledně znázorněno dělení strategických přístupů, tedy strany nabídky a poptávky.

Tabulka 1 – Strategické přístupy

Strana nabídky	Strana poptávky
Administrativní a kontrolní opatření	Primární prevence
Zákonná represe	Sekundární prevence
Vymýcení produkce a rekonstrukce pěstitelských oblastí	Terciární prevence

Zdroj: (Kalina, 2003, s. 23)

2.2.1 Snižování nabídky drog „supply reduction“

Slouží k zastavení nebo alespoň omezení výroby a distribuce nelegálních drog. Opatření ke snižování nabídky se dělí na:

Administrativní kontrolu – zamezuje úniku legálních drog, které se v lékařství využívají jako léčiva,

Zákonnou represi – snaží se odstranit trestnou činnost v produkci, transitu a obchodu.

Eradikace zemědělské produkce – jde nejen o odstranění pěstování opiového máku a cannabisu, ale i o zavádění alternativních plodin a zdrojů obživy. Především se jedná o mezinárodní projekty, které spadají do agendy orgánů OSN.

Mezi aktéry snižování nabídky patří orgány státní správy, policie, celní správy, justice a vězeňství (Kalina, 2003, s. 16).

2.2.2 Snižování poptávky po drogách „demand reduction“

Cílem je snížit zájem o konzumaci drog na straně zákazníka. Do této skupiny patří také poradenské a léčebné programy, které vedou k udržení abstinence a snižování četnosti užívání.

Mezi aktéry snižování poptávky patří poradenské, výchovné, zdravotní a sociální služby, které jsou poskytovány nestátními neziskovými organizacemi. Snižování poptávky po drogách je označováno jako prevence a je financováno z místních rozpočtů a státního rozpočtu. Dle WHO je prevence rozdělována na tyto části:

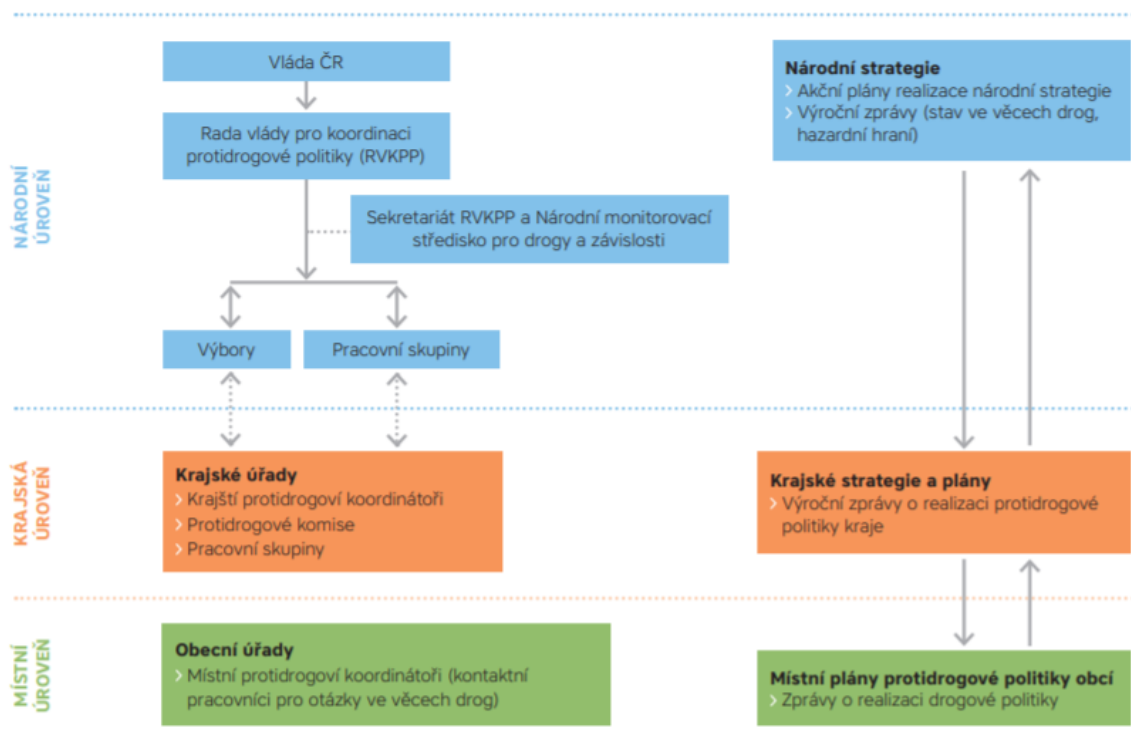
Primární prevence – úkolem primární prevence je předcházení užití drogy a aby u potenciálních skupin k poptávce po drogách vůbec nedocházelo. Primární prevence je zaměřena na dosud nezasazenou populaci.

Sekundární prevence – sekundární prevence zahrnuje léčbu, poradenství a včasný zásah. Cílem je začlenit závislé osoby do společnosti.

Terciární prevence – terciární prevence je zaměřena na uživatele drog, kteří nejsou schopni s užíváním přestat. Cílem terciární prevence je předejít trvalému zdravotnímu poškození způsobenému užíváním drog (Kalina, 2003, s. 16–17).

2.3 Koordinace protidrogové politiky

Protidrogová politika České republiky je realizována na národní, krajské a místní úrovni, přičemž je využíváno nástrojů horizontální a vertikální koordinace. Koordinace protidrogové politiky na národní i místní úrovni je upravena zákonem č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Schéma koordinace protidrogové politiky je znázorněno na Obrázku 1.

Obrázek 1 – Koordinace protidrogové politiky

Zdroj: (Vláda ČR, 2019)

2.3.1 Horizontální koordinace

Horizontální koordinace na centrální úrovni se snaží sladit postupy dílčích resortů a podporovat jejich ideální kooperaci při uskutečňování úkolů „Národní strategie protidrogové politiky“ na centrální úrovni. Vláda nese odpovědnost za tvorbu a plnění cílů protidrogové politiky České republiky.

Nástroje pro koordinaci aktivit protidrogové politiky:

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP) – Hlavní orgán vlády vznikl v roce 1993 jako „Meziresortní protidrogová komise“. RVKPP působí od roku 2002. Hlavním úkolem je vytvářet jednotné a souhrnné národní strategie. Členové jsou ministři příslušných resortů, jejichž resorty se zabývají problémem užívání drog ve společnosti. V roce 2007 došlo k rozšíření o 3 členy, kteří se zabývají prevencí a léčbou drogových závislostí. V současnosti má RVKPP 19 členů. RVKPP na počátku roku 2019 jednala o sjednocení systému financování adiktologických služeb.

Nově od roku 2020 budou státní finanční prostředky na protidrogovou politiku centralizovány do kapitoly Úřadu vlády ČR. Do rozpočtu Úřadu vlády ČR bude přesunuto z Ministerstva spravedlnosti (MS) 8 mil. Kč, Ministerstva zdravotnictví (MZ) 25 mil. Kč a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) 8,5 mil. Kč. „MZ a MS již nebudou

vyhlašovat dotační řízení na oblast protidrogové politiky. MŠMT bude nadále podporovat projekty prevence rizikového chování, které nejsou primárně zaměřeny na závislosti, a projekty škol a školských zařízení.“ (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 24)

Národní protidrogový koordinátor – Národní protidrogový koordinátor se zaměřuje na protidrogovou politiku, která se zabývá nelegálními a legálními drogami a hazardním hraním. Jedná se o výkonnou složku, která zajišťuje koordinaci politiky. Národní protidrogový koordinátor je zodpovědný za každodenní koordinaci politiky, koordinaci postupu protidrogových opatření v ČR a také za koordinaci krajských a místních koordinátorů (Tion Leštinová, 2019, s. 32).

Sekretariát RVKPP – Součástí je Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS), které každoročně zhodnocuje situace a realizuje opatření, které následně zveřejňuje ve Výroční zprávě o stavu ve věcech drog v ČR. Přípravuje strategické dokumenty protidrogové politiky a zajišťuje provoz jiných nástrojů spolupráce a realizace drogové politiky a monitoruje situace v oblasti drog.

Výbory RVKPP – Jsou založeny za účelem realizace aktivit protidrogové politiky a pro celkový rozbor vývoje drogové situace v ČR. Výborů je celá řada, například Výbor zástupců resortů a institucí, Výbor Úřadu vlády České republiky pro poskytování účelových dotací pro oblast protidrogové politiky, Výbor pro udělování certifikací, Výbor zástupců regionů a Poradní výbor pro sběr dat o závislostech (Kiššová, 2009, s. 8).

Pracovní skupiny RVKPP – Jsou zakládány za účelem řešení určitých problémů a pro plnění povinností, které vyplývají z „Akčního plánu realizace Národní strategie“. Jedná se o Pracovní skupinu pro problematiku nelegálních drog, Pracovní skupinu pro problematiku hazardních her, Meziresortní pracovní skupinu pro snížení škod působených alkoholem, Meziresortní pracovní skupinu k problematice komplexní ochrany před škodami působenými tabákem, Pracovní skupinu pro léčebné využití psychotropních látek a rostlin, Pracovní skupinu pro financování protidrogové politiky, Adiktologické fórum a 7 pracovních skupin NMS (Vláda ČR, ©2009–2020).

Národní strategie a akční plány protidrogové politiky – Jedná se o politické dokumenty, které jsou schvalovány vládou ČR. (podrobněji v kapitole 2.5 Aktuální dokumenty)

2.3.2 Vertikální koordinace

Vertikální koordinace se snaží sladit dílčí aktivity protidrogové politiky na krajské a místní úrovni.

Nástroje koordinace na krajské a místní úrovni:

Výbor zástupců regionů – Jedná se o poradní instituci RVKPP pro koordinaci protidrogové politiky mezi státem a samosprávou. Členové výboru jsou krajsí protidrogoví koordinátoři všech krajů ČR, zástupce Svazu měst a obcí České republiky, Úřad vlády ČR a NMS (Vláda ČR, ©2009–2020).

Krajsí protidrogoví koordinátoři – Vypracovávají hodnotící zprávy o realizaci protidrogové politiky kraje, které předkládají sekretariátu RVKPP. *„Krajský protidrogový koordinátor má koordinační, iniciativní, organizační a poradní roli v působnosti příslušného kraje, je respektovaným partnerem dalších institucí na místní i celostátní úrovni.“* (Nerud, Kiššová, Dárek, Mravčík a Grohmannová, 2016, s. 10).

Protidrogové komise – Protidrogová komise je většinou zřizována ve všech krajích a skládá se z expertů různých institucí. *„Komise se podílí na analýze situace, na zavádění opatření protidrogové politiky podle místních potřeb, na tvorbě návrhů dílčích či koncepčních změn na místní úrovni a na propojování klíčových subjektů snižování nabídky a poptávky po drogách v kraji.“* (Kiššová, 2009, s. 10)

Pracovní skupiny – Jsou zakládány za účelem řešení určitých problémů krajů. Nejčastěji jsou vytvářeny podle pilířů protidrogové politiky (primární prevence, snižování rizik, léčba a sociální začleňování, kontrola dostupnosti) (Kiššová, 2009, s. 11).

Strategie a plány – Kraje vypracovávají strategické dokumenty protidrogové politiky většinou doplněné o akční plány. Tyto dokumenty se sestavují na stejné období jako národní strategie (Kiššová, 2009, s. 11).

Místní protidrogoví koordinátoři – Vykonává obdobnou činnost jako krajský protidrogový koordinátor. Zabezpečuje kooperaci jednotlivých subjektů na území obce a spolupracuje s krajským protidrogovým koordinátorem a krajem (Nerud, Kiššová, Dárek, Mravčík a Grohmannová, 2016, s. 10–11).

2.4 Resorty v protidrogové politice

Do protidrogové politiky jsou zařazeny níže uvedené resorty, které se podílejí na financování této politiky. Některé z nich nemají v rozpočtu vyčleněnou samostatnou položku na protidrogovou politiku.

Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zdravotnictví odpovídá za legislativu, která se týká legálního nakládání s návykovými látkami, prekursory drog² a přípravky. „*Povoluje zacházení s návykovými látkami, s přípravky, které je obsahují, s prekursory drog, povoluje dovozy a vývozy těchto látek, vykonává kontrolní činnost a plní hlášenou povinnost o dovozu, vývozu, výrobě, spotřebě a stavu zásob uvedených látek pro orgány OSN a EU.*“ (Tion Leštinová, 2019, s. 32)

MZ je také zodpovědné za právní úpravu, která se týká ochrany zdraví před škodlivými vlivy, které jsou způsobeny tabákovými výrobky, alkoholem a dalšími návykovými látkami (Tion Leštinová, 2019, s. 32; Hejda, Duben, 2002, s. 142).

V roce 2018 poskytlo MZ na dotace projektům zabývajícím se léčbou drogově závislých a projektům na nákup zdravotnického materiálu pro K-centra celkem 43,1 mil. Kč (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 28).

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Je zodpovědné za řešení sociálních problémů, které souvisejí s užíváním drog a za financování sociálních služeb pro osoby, které jsou ohroženy závislostí (Tion Leštinová, 2019, s. 32; Hejda, Duben, 2002, s. 142).

V roce 2018 podpořilo MPSV celkem 180 projektů v celkové výši 291,6 mil. Kč. Projekty byly zaměřené na činnost kontaktních center, terapeutických komunit a domovů se zvláštním režimem (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 28).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Nese odpovědnost za primární prevenci užívání všech návykových látek mladistvými na horizontální i vertikální úrovni. Prostřednictvím České školní inspekce napomáhá realizovat preventivní programy ve školách (Tion Leštinová, 2019, s. 32–33; Hejda, Duben, 2002, s. 142).

---

² Jedná se o chemickou látku, která může být využita k nedovolené výrobě návykových látek.

V roce 2018 podpořilo MŠMT celkem 53 projektů v oblasti protidrogové prevence v celkové výši 11,6 mil. Kč. Dotace byly poskytnuty školám, školským zařízením a NNO, které pracují s dětmi a mladistvými (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 28).

Ministerstvo vnitra

Nese odpovědnost za eliminování nabídky drog, za ochranu veřejného pořádku, potírání trestné činnosti a za vzdělávání pracovníků Policie ČR (Tion Leštinová, 2019, s. 33; Hejda, Duben, 2002, s. 143).

Ministerstvo spravedlnosti

Nese odpovědnost za legislativu v oblasti trestního práva, vytváří podmínky pro chod soudů a státních zastupitelství ve věcech, které se týkají drogové kriminality. MS je podřízena Vězeňská služba ČR a Probační a mediační služba. Vězeňská služba ČR provádí opatření, které zabraňuje pašování drog do vězení. Probační a mediační služba dohlíží na obviněné, obžalované nebo odsouzené osoby a poskytuje jim individuální pomoc (Tion Leštinová, 2019, s. 33; Hejda, Duben, 2002, s. 143).

V roce 2018 poskytlo MS neziskovým organizacím dotace ve výši 7,8 mil. Kč. Dále MS poskytlo 8 mil. Kč na činnost Vězeňské služby ČR v oblasti protidrogové politiky, 326 tis. Kč na činnost Justiční akademie, 35 tis. Kč na činnost Probačních a mediačních služeb a 50 tis. Kč na činnost Institutu pro kriminologii a sociální prevenci (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 28).

Ministerstvo financí

Poskytuje finanční prostředky na programy týkající se protidrogové politiky. MF je podřízena Celní správa ČR, kde specializované protidrogové útvary vykonávají povinnosti spojené s odhalováním a prověřováním přeshraniční drogové kriminality. Celní správa ČR je zodpovědná za povolenou produkci máku setého a technického konopí.³ (Tion Leštinová, 2019, s. 33–34; Hejda, Duben, 2002, s. 144).

Ministerstvo obrany

Odpovídá za včasné rozpoznání zneužívání návykových látek u vojáků (Tion Leštinová, 2019, s. 34; Hejda, Duben, 2002, s. 144).

---

³ Odrůda konopí obsahující max. 0,3 % THC.

V roce 2018 poskytlo MO v rámci programu protidrogové politiky 763 tis. Kč na vzdělávání a preventivní aktivity pro členy resortu obrany (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 28).

Ministerstvo zahraničních věcí

„Koordinuje plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, a z členství ČR v Organizaci spojených národů (OSN); jde zejména o Mezinárodní výbor pro kontrolu narkotik (INCB) a Komisi pro narkotika OSN (CND) a Valné shromáždění OSN. Ministerstvo zahraničních věcí se dále podílí na koordinaci záležitostí EU.“ (Tion Leštinová, 2019, s. 34)

2.5 Aktuální dokumenty

V současné době je nejaktuálnějším strategickým dokumentem protidrogové politiky „Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019– 2027“. Jedná se o klíčový dokument vlády ČR, který vláda přijímá na základě § 28 odst. 2 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Součástí tohoto dokumentu je soubor opatření, která vedou k dosažení cílů, které jsou zpracovány v akčních plánech.

Cílem strategie je předcházení a snižování škod (ekonomických, zdravotních, sociálních), které vyplývají z užívání návykových látek a z existence legálních i nelegálních trhů s těmito návykovými látkami, a to pomocí trvale udržitelného souboru vzájemně koordinovaných a na důkazech založených opatření. Strategie je postavena na uplatňování čtyř základních a čtyř podpůrných oblastí (Tion Leštinová, 2019, s. 29).

Základní oblasti

- *„prevence,*
- *minimalizace rizik a škod,*
- *léčba a resocializace,*
- *regulace trhu a snižování nabídky.“* (Tion Leštinová, 2019, s. 29)

Podpůrné oblasti

- *„koordinace a spolupráce,*
- *financování,*
- *monitoring, informace, výzkum, evaluace,*

- *mezinárodní závazky, dobrá praxe, zkušenosti, mezinárodní spolupráce.*“ (Tion Leštinová, 2019, s. 29)

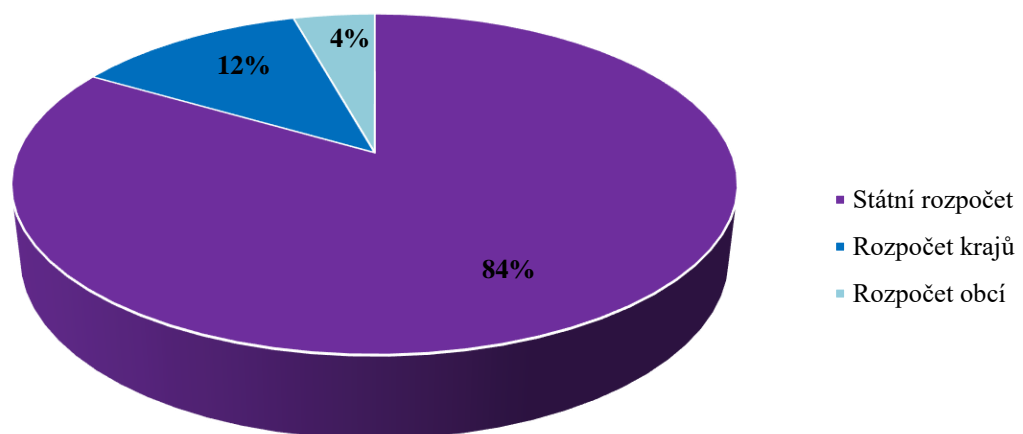
Dalším dokumentem je „Akční plán realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021“, který byl vládou ČR schválen 16. prosince 2019. Akční plány jsou zpracovány vždy na tři roky. Tento plán podrobně stanovuje plánované postupy pro uskutečňování cílů národní strategie.

2.6 Financování protidrogové politiky

Protidrogová politika je financována ze státního rozpočtu a z místních rozpočtů, tedy krajského a obecního rozpočtu. Služby pro drogově závislé jsou také financovány z veřejného zdravotního pojištění a v neposlední řadě i z fondů Evropské unie. Plánované rozpočtové výdaje se nazývají účelově určené. Výdaje vynaložené na protidrogovou politiku se dělí na výdaje v oblasti snižování poptávky a snižování nabídky.

V roce 2018 dosáhly výdaje ze státního rozpočtů 1762,7 mil. Kč a výdaje z rozpočtu samospráv 350,6 mil. Kč. Od roku 2014 jsou do rozpočtu samospráv zařazeny výdaje krajů na domovy se zvláštním režimem, které v roce 2018 činily 5,4 mil. Kč.

Následující Graf 1 znázorňuje výdaje, které byly poskytnuty na protidrogovou politiku za rok 2018. Ze státního rozpočtu bylo poskytnuto 1762,7 mil. Kč, z rozpočtu kraje 259,2 mil. Kč a z rozpočtu obce 91,4 mil. Kč.

Graf 1 – Procentuální znázornění výdajů na protidrogovou politiku v roce 2018

Zdroj: vlastní zpracování

Z Grafu 1 je patrné, že největší množství financí je poskytováno ze státního rozpočtu, a to téměř 84 %, naopak nejméně se na financování protidrogové politiky podílejí obce.

Financování ze státního rozpočtu

Výdaje, které jsou poskytnuty na protidrogovou politiku ze státního rozpočtu, se nazývají účelově určené. Informace pro monitoring účelově určených výdajů jsou uvedeny ve státním závěrečném účtu resortů. RVKPP prostřednictvím dotací podporuje celou řadu programů týkajících se primární prevence, poradenství, terénních programů a nízkoprahových služeb. V roce 2018 bylo RVKPP podpořeno 196 projektů, což je o 4 projekty méně než v roce 2017 (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 28).

Je důležité brát v potaz, že struktura vykazovaných výdajů může být rozdílná mezi jednotlivými resorty, neboť „některé instituce vykazují pouze prostředky rozdělené v dotačních řízeních na projekty a služby protidrogové politiky (MPSV, MV), jiné instituce do výdajů počítají kromě dotací také prostředky na administraci dotačního řízení nebo platby za služby na výzkum a analýzy, certifikační řízení, publikační a informační činnost nebo materiálové výdaje (RVKPP, MŠMT, MO, MZ, MS), nebo mzdové a provozní výdaje (Policie ČR).“ (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 27)

Následující Tabulka 2 představuje výdaje, které byly vynaloženy na protidrogovou politiku ze státního rozpočtu. Jsou zde znázorněny jednotlivé resorty, které se podílejí na financování protidrogové politiky. MPSV, MZV a Celní protidrogová jednotka (CPJ), která je členem Generálního ředitelství cel (GŘC), nemají v rozpočtu vyčleněnou samostatnou položku na protidrogovou politiku. MPSV podporuje prostřednictvím dotací adiktologické a sociální služby, kde je pomoc poskytována převážně uživatelům návykových látek. MZV podporuje programy, které se týkají zahraniční kooperace v oblasti drog. Policie ČR vykazuje identifikované výdaje na provoz Národní protidrogové centrály Služby kriminální policie a vyšetřování (NPC), na nákupy testovacích sad na omamné a psychotropní látky a alkohol a v neposlední řadě na znalecké posudky.

Tabulka 2 – Výdaje na protidrogovou politiku ze státního rozpočtu dle resortů v tis. Kč

Resort	2015	2016	2017	2018
RVKPP	94 987	125 940	142 925	188 777
MŠMT	12 196	11 905	12 058	11 575
MO	488	468	712	763
MPSV	160 657	185 375	207 230	291 583
MZ	23 118	21 009	36 013	43 103
MS	11 938	14 911	16 494	16 229
MV	25 030	0	0	0
GŘC	-	-	5 986	-
Policie ČR	837 353	903 490	1 030 050	1 210 650
MZV	6 380	4 386	2 000	0
Celkem	1 172 147	1 267 484	1 453 468	1 762 680

Zdroj: (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 29)

Z Tabulky 2 vyplývá, že výdaje RVKPP se rok od roku zvyšují. Nejvíce výdajů na protidrogovou politiku vynaložila Policie ČR. Došlo k meziročnímu nárůstu výdajů na protidrogovou politiku ve všech resortech, vyjma MŠMT. Výdaje GŘC kromě roku 2017 nejsou k dispozici. V roce 2018 vynaložila Policie ČR výdaje v celkové výši 1210,7 mil. Kč, z toho činily náklady na činnost NPC celkem 265,8 mil. Kč.

Financování z místního rozpočtu

Informace o financování protidrogové politiky z místních rozpočtů, jsou uvedeny ve výročních zprávách o realizaci protidrogové politiky v krajích, které vypracovávají krajsí protidrogoví koordinátoři a následně jsou zpracovány sekretariátem RVKPP. Jak již bylo uvedeno výše v roce 2018 výdaje z rozpočtu samospráv činily 350,6 mil. Kč, z toho z rozpočtu kraje 259,2 mil. Kč a z rozpočtu obce 91,4 mil. Kč.

Tabulka 3 – Výdaje na protidrogovou politiku z místních rozpočtů v tis. Kč

Kraj	2015	2016	2017	2018
Praha	72 499	63 441	71 948	74 860
Středočeský	15 562	20 189	22 395	26 093
Jihočeský	14 356	14 162	16 715	19 443
Plzeňský	14 458	13 190	17 658	18 345
Karlovarský	4 815	6 597	6 306	15 575
Ústecký	9 620	14 080	11 787	12 015
Liberecký	12 404	12 311	13 085	17 870
Královehradecký	15 394	16 579	17 667	40 269
Pardubický	6 105	7 214	8 503	8 089
Vysočina	17 013	17 274	16 089	17 194
Jihomoravský	26 744	27 148	33 629	37 153
Olomoucký	15 852	13 335	17 001	11 359
Zlínský	9 774	11 740	12 089	13 223
Moravskoslezský	33 680	31 496	37 281	39 139
Celkem	268 276	268 756	302 153	350 627

Zdroj: (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 30)

Dle Tabulky 3 je patrné, že k nejvyššímu nárůstu výdajů mezi roky 2017 a 2018 došlo v krajích Královehradeckém (o 22,6 mil. Kč) a Karlovarském (o 9,2 mil. Kč). K meziročnímu poklesu mezi roky 2017 a 2018 došlo pouze v krajích Olomouckém (5,6 mil. Kč) a Pardubickém (414 tis. Kč).

Výdaje zdravotních pojišťoven

Zdravotní pojišťovny jsou podstatným zdrojem v poskytování zdravotních služeb osobám drogově závislým. Zdravotní pojišťovny zodpovídají za dostupnost zdravotních služeb a kvalitní péči. Výdaje zdravotních pojišťoven, které byly vynaloženy na léčbu drogově závislých v roce 2016 činily 600 mil. Kč a v roce 2017 činily 603 mil. Kč. Výdaje zdravotních pojišťoven na léčbu drogově závislých jsou vypracovány vždy s ročním zpožděním dle statistik zdravotnických účtů (Mravčík, Chomynová et al., 2019, s. 35).

3 Činnost vybraných organizací zabývajících se drogovou problematikou

Lidem, kteří jsou závislí na drogách, je pomoc poskytována v programech, které poskytují adiktologické služby. V ČR existuje velký počet organizací, které pomáhají drogově závislým. Mezi centra pomoci řadíme K-centra, terénní programy, ambulantní péči, stacionární programy, terapeutické komunity a programy následné péče. Pro každého jedince a každou etapu závislosti může být vhodné jiné zařízení.

Následující část je zaměřena na dvě konkrétní organizace – SANANIM, z. ú. a Společnost Podané ruce, o. p. s. Obě tyto organizace jsou členem Asociace nestátních organizací – A.N.O.

A.N.O. – Asociace nestátních organizací

Jedná se o nestátní neziskovou odbornou organizaci, která vznikla v roce 1995 a v současné době sdružuje 26 organizací, které se zabývají prevencí a léčbou závislostí v ČR. Asociace spolupracuje se sekretariátem RVKPP, vládou ČR, jednotlivými resorty a dalšími institucemi.

Cílem Asociace je podpora organizací, které poskytují služby osobám, které jsou ohroženy závislostním chováním. Mezi členy asociace patří například Magdaléna, o. p. s., Renarkon, o. p. s., SANANIM, z. ú., Společnost Podané ruce, o. p. s., Středisko prevence a léčby drogových závislostí Drop-In, o. p. s., White Light I. z. ú. a další (A.N.O., ©2019a).

3.1 SANANIM, z. ú.

SANANIM, z. ú. je již od roku 1990 jedním z největších nestátních poskytovatelů služeb spojených s léčbou drogově závislých a zároveň historicky první internetovou drogovou poradnou v ČR. Internetová poradna funguje od roku 2002, kde na otázky odpovídají převážně odborníci z řad zaměstnanců organizace a také externí specialisté. Výhodou internetové poradny je její anonymita. (Kolektiv autorů sdružení SANANIM, 2007, s. 8)

Organizace se snaží zapojit uživatele do normálního života bez užívání návykových látek a pomáhá zhruba 10 000 klientům ročně. Do organizace si pro pomoc nechodí jen uživatelé návykových látek, ale i rodinní příslušníci, děti a blízcí. SANANIM, z. ú. organizuje také vzdělávací kurzy a semináře pro odborníky v oblasti drogové závislosti a spolupracuje s ostatními organizacemi v ČR i ve světě. V současné době zaměstnává přes 160 zaměstnanců a provozuje 15 zařízení, která tvoří ucelený systém léčby, prevence a resocializace. Jedná se o tato zařízení:

Terénní programy

Tyto programy neboli „streetwork“ probíhají přímo v terénu, kde se uživatelé drog vyskytují. Terénní sociální pracovníci vyměňují uživatelům použité jehly a stříkačky za nové. Tento výměnný program slouží jako prevence před šířením HIV/AIDS a virové hepatitidy B a C. Terénní pracovníci se snaží motivovat uživatele ke změně životního stylu. Náplní práce terénního pracovníka je také sběr a likvidace použitých injekčních jehel a stříkaček. Veškeré služby terénních programů jsou bezplatné. V roce 2018 prošlo terénními programy 2 900 uživatelů.

Kontaktní centrum

Kontaktní centra neboli K-centra jsou nízkoprahová zařízení. Pojem nízkoprahovost znamená, že kontakt, ať už na ulici nebo v centru, je bezplatný a anonymní, proto uživatel nemusí mít strach z prozrazení. V těchto centrech je poskytována pomoc nejen uživatelům drog, ale také jejich blízkým osobám v podobě poradenství. Uživatelé si v kontaktní místnosti můžou vyměnit použité injekční jehly za nové. Centrum také poskytuje poradenství v sociálním a právním okruhu a snaží se motivovat uživatele ke změně životního stylu. Uživatelům je poskytováno základní zdravotní ošetření, nápojový, potravinový a hygienický servis. Hlavním cílem těchto center je snižování zdravotních a sociálních rizik, která jsou spojena s užíváním drog. V roce 2018 navštívilo kontaktní centrum 4 267 uživatelů.

Adiktologická ambulance pro dospělé i mladistvé

Toto zařízení je určeno pro osoby starší 15 let. Služby jsou poskytovány ambulantní i terénní formou. Ambulanci navštěvují uživatelé, kteří kromě závislosti trpí také další duševní poruchou, tzv. duální diagnózou. Veškeré služby v rámci základní léčby jsou bezplatné. V roce 2018 adiktologická ambulance poskytla pomoc 221 uživatelům.

Gambling ambulance

Ambulance vznikla v roce 2016 a je určena pro osoby starší 15 let, které jsou závislé na hazardních hrách nebo sázení. Cílem ambulance je zvýšení kvality života a poskytování odborných služeb pro osoby závislé a jejich blízké. Veškeré služby jsou poskytovány bezplatně. Náklady na léčbu činí 9 000 Kč. V roce 2018 navštívilo gambling ambulanci 303 osob závislých na hazardních hrách a sázení.

Denní stacionář

Denní stacionář je určen především těm uživatelům, kteří chtějí vstoupit do ambulantní léčby. Uživatel navštěvuje denní stacionář každý den, kde program začíná od rána do odpoledních hodin, poté se uživatel vrací domů. Denní kapacita je 10 osob. Program zahrnuje skupinové terapie, pohovory s terapeuty, konzultace a poradenství. Program nabízí i konzultace pro rodiče, dále rodinné a partnerské terapie. Uživatelé mohou služby denního stacionáře využívat anonymně. V roce 2018 navštívilo denní stacionář 211 uživatelů.

Specializované ambulantní služby CADAS

Zdravotnické zařízení vzniklo v roce 2003. Substituční ambulance nabízí pomoc uživatelům opiátů. Služby CADAS jsou určeny převážně problémovým uživatelům starším 18 let (mladší po dohodě) a uživatelům trpícím další duševní poruchou. Zařízení má uzavřenou smlouvu se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou (111) a Revírní bratrskou pojišťovnou (213), klienti ostatních zdravotních pojišťoven si zdravotní péči hradí sami. Sociální poradenství je poskytováno bezplatně. V roce 2018 navštívilo zařízení 253 uživatelů.

Poradna pro rodiče

Poradna poskytuje pomoc rodinným příslušníkům a blízkým osobám uživatelů drog. Není důležitá spolupráce uživatele návykových látek. Služby jsou poskytovány bezplatně. V roce 2018 poradna poskytla pomoc 123 rodinným příslušníkům.

Centrum komplexní péče o dítě a rodinu

Centrum komplexní péče o dítě a rodinu spolupracuje s ostatními státními i nestátními organizacemi. „*Program ambulantní léčby závislých rodičů, především matek s malými dětmi a těhotných žen, zahrnuje ambulantní, příp. stacionární léčbu, poradenství a sociální práci, výběr, diagnostiku a přípravu na léčbu v Terapeutické komunitě Karlov SANANIM a následnou péči.*“ (SANANIM, 2020)

Terapeutická komunita Karlov a Němčice-Heřmaň

Terapeutická komunita Karlov je určena převážně pro osoby 16–25 let a matky/otce s dětmi. Jedná se o jedinou terapeutickou komunitu v ČR, kde může mít závislý rodič své dítě u sebe. Terapeutická komunita Karlov poskytuje střednědobou až dlouhodobou léčbu. Uživatel vstupem do terapeutické komunity přijímá režim a pravidla této komunity. Uživatel přispívá denně 35 Kč na stravu a 85 Kč na ubytování. V případě, že je v terapeutické komunitě spolu se

závislým rodičem i jeho dítě, hradí veškeré potřeby dítěte sám rodič. V roce 2018 bylo v terapeutické komunitě ubytováno 67 osob.

Terapeutická komunita Němčice-Heřmaň vznikla v roce 1991. V ČR se jedná o první terapeutickou komunitu pro osoby drogově závislé. Je určena převážně pro osoby starší 23 let, které jsou závislé na nelegálních drogách. Léčba je rozdělena do několika fází, trvající 10–15 měsíců, a je vhodná pro dlouhodobé uživatele drog. Uživatel přispívá denně 35 Kč na stravu a 100 Kč na ubytování. V roce 2018 bylo v terapeutické komunitě ubytováno 49 osob.

Terapeutické komunity zahrnují pravidelný denní režim, zátěžové programy, vzdělávání, skupinové a pracovní terapie. Jedná se o pobytovou léčbu. Hlavním cílem je zapojení uživatele do běžného života a dosažení dlouhodobé abstinence. Léčba je věnována nejen problému závislosti, ale i učení se samostatnosti a zodpovědnosti za svá rozhodnutí.

Doléčovací centrum a chráněné byty, Doléčovací centrum pro matky s dětmi

Jedná se o nestátní zdravotnické zařízení poskytující následnou péči osobám po léčbě drogové závislosti. Doléčovací centrum je určeno osobám starším 15 let, které abstinují a mají ukončenou ambulantní nebo pobytovou léčbu. Programy zahrnují individuální a skupinové terapie a zapojení do pracovního procesu. Cílem doléčovacího centra je snižování relapsu⁴. Ambulantní služby jsou bezplatné.

Chráněné bydlení je určeno osobám starším 18 let, které abstinují a mají řádně ukončenou ústavní léčbu. Uživatel v chráněném bydlení hradí 120 Kč/den. V roce 2018 prošlo doléčovacím centrem celkem 180 osob.

Doléčovací centrum pro matky s dětmi navazuje na léčbu v denním stacionáři či terapeutické komunitě Karlov.

Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem

Jedná se o nestátní zařízení, které poskytuje podporu, poradenství a léčbu osobám, které jsou ohroženy důsledky zneužívání návykových látek. Centrum je určeno pro osoby starší 15 let. Veškeré služby jsou bezplatné. V roce 2018 prošlo centrem 426 osob.

Pracovní a sociální agentura

Agentura poskytuje osobám po úspěšné léčbě z drogové závislosti podporu při hledání zaměstnání. Agentura poskytuje také poradenství, trénink sociálních dovedností, vzdělávání

---

⁴ Opětovné užití návykové látky po dobu abstinence.

a rekvalifikace. Poskytované služby jsou bezplatné. Náklady na osobu za rok činí 6 886 Kč. V roce 2018 byla pomoc poskytnuta 128 osobám.

Drogové a informační centrum

Centrum zpracovává ověřené informace týkající se drogové problematiky a poskytuje pomoc odborníkům i laikům. Využívá internetové stránky, informační letáky i tištěné publikace. Centrum provozuje drogovou poradnu, online službu pro uživatele konopí, drogový informační server a online službu pro gamblery (SANANIM, 2020).

SWOT analýza společnosti SANANIM, z. ú.

SWOT analýza je zaměřena na posouzení vnitřních a vnějších faktorů, které ovlivňují úspěšnost organizace. Faktory, které může organizace ovlivnit a které vycházejí z vnitřního prostředí, se nazývají silné (Strengths) a slabé stránky (Weaknesses). Faktory, které nemůže organizace příliš ovlivnit a které vycházejí z vnějšího prostředí, se nazývají příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats) (Petřtyl, 2017). Následující Tabulka 4 znázorňuje tzv. SWOT analýzu.

Tabulka 4 – SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Existence kvalitních certifikovaných programů a kvalifikovaného personálu • Akreditované vzdělávací kurzy • Café Therapy a začlenění bývalého uživatele do pracovního procesu • Internetová poradna 	<ul style="list-style-type: none"> • Administrativní přetěžování odborných pracovníků • Finanční závislost na jiných subjektech • Nedostatečné finanční ohodnocení pracovníků • Nízké povědomí veřejnosti
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Možnost certifikace kvality služeb RVKPP • Nalezení nových sponzorů • Rozšíření propagace organizace • Dobrovolníci 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek finančních prostředků • Nezájem ze strany uživatelů • Odchod současných pracovníků • Snížení dotací

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv

Silné stránky: Organizace nabízí velkou škálu certifikovaných programů, které vedou zkušenosti a kvalifikovaní zaměstnanci. Pořádají akreditované vzdělávací kurzy pro veřejnost. Kurzy jsou akreditovány u MPSV a lektori jsou převážně vedoucí zaměstnanci organizace. Organizace provozuje také Café Therapy, kde jsou zaměstnáni lidé, kterým by hrozilo sociální vyloučení. Jedná se o jedince, kteří jsou po léčbě drogové závislosti, často po výkonu trestu. Za odvedenou práci dostávají mzdu. Od samého počátku prošlo zaměstnáním přes 133 klientů SANANIMu. Jak již bylo výše uvedeno, organizace provozuje historicky první internetovou poradnu v ČR, která je zcela anonymní.

Slabé stránky: Vzhledem k omezení dotačních titulů dochází k nedostatečné kapacitě servisního zázemí, což vede k administrativnímu přetěžování pracovníků. Mezi slabé stránky lze zařadit finanční závislost na jiných subjektech. Organizace je zčásti závislá na dotacích, sponzorech a darech. I přes navýšení tabulkových platů jsou stále pracovníci finančně podhodnoceni.

Příležitosti: Mezi příležitostmi je možné zařadit nalezení nových sponzorů, aby došlo ke zlepšení finanční situace organizace. Dále také rozšíření propagace organizace by mohlo znamenat zvýšení zájmu a větší povědomí veřejnosti a v neposlední řadě využívání pracovníků z řad dobrovolníků.

Hrozby: K obávaným hrozbám patří nedostatek finančních prostředků. I přes vzrůstající trend obdržených dotací se SANANIM, z. ú. stále potýká s podfinancováním některých poskytovaných služeb, což ovlivňuje rozvoj organizace. Mezi hrozby můžeme zařadit i případný nezájem o služby ze strany uživatelů návykových látek a dále také obavy ze snížení dotací a odchodu současných pracovníků do ziskového sektoru z důvodu nedostatečného ohodnocení.

Získané zdroje za rok 2018

K významným zdrojům financování patří prostředky ze státního rozpočtu a rozpočtů územně správních celků. Státní dotace v roce 2018 tvořily 45 % všech zdrojů, dotace územně správních celků tvořily 36 % zdrojů. Pod položku „ostatní“ jsou zahrnuty například příspěvky od českých a zahraničních nadací, příjmy z letní školy harm reduction a přijaté dary. Tyto položky tvoří 19 % všech zdrojů. V roce 2018 mezi významné poskytovatele darů patřila například Nadace České spořitelny, Plzeňský Prazdroj – Promile info, Rotary Club, Agrofert a další (SANANIM, 2018). Následující Tabulka 5 představuje zdroje, které SANANIM, z. ú. získal za rok 2018.

Tabulka 5 – Získané zdroje za rok 2018 v tis. Kč

Příjmy	2018
Dotace státní	50 788
Dotace územně správních celků	40 933
Ostatní	22 115
Celkem	113 836

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy

Z Tabulky 5 je patrné, že v roce 2018 byly hlavním zdrojem společnosti státní dotace. V roce 2018 poskytl největší dotaci RVKPP, a to téměř 36 mil. Kč. Nezanedbatelným zdrojem bylo také Ministerstvo práce a sociálních věcí s bezmála 10 mil. Kč. Dalším zdrojem organizace byly dotace územně správních celků. V roce 2018 poskytlo největší dotace Hlavní město Praha, a to téměř 27 mil. Kč, což tvoří více než polovinu z celkových dotací územně správních celků.

Příjmy podle zdrojů obdržených od státních institucí a ministerstev

V následující Tabulce 6 jsou znázorněny příjmy podle zdrojů, které SANANIM, z. ú. obdržel od státních institucí a ministerstev za roky 2015–2018. Jedná se o každoročně opakující se zdroje vyjma MŠMT.

Tabulka 6 – Obdržené státní dotace za roky 2015–2018 v tis. Kč

Resort	2015	2016	2017	2018
RVKPP	16 471	20 814	23 063	35 684
MPSV	12 470	7 013	8 523	9 790
MZ	2 139	1 919	3 828	4 302
MŠMT	151	-	-	-
MS	336	427	1 012	1 012
Celkem	31 567	30 173	36 426	50 788

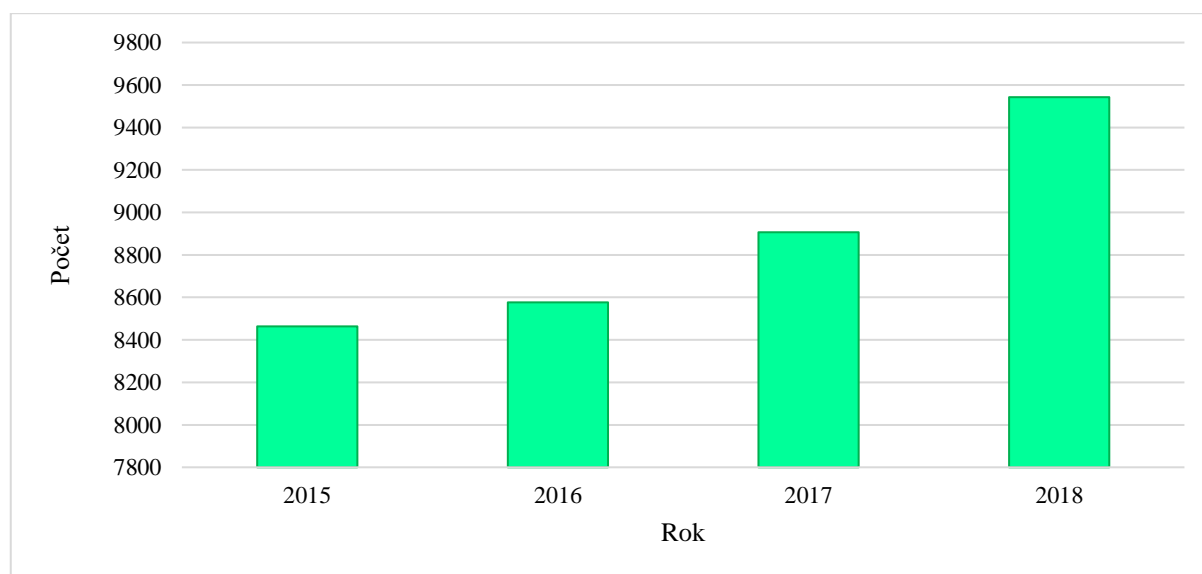
Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv

Z Tabulky 6 je patrné, že se dotace od RVKPP každoročně navyšují. K nejvyššímu nárůstu obdržených dotací mezi roky 2017 a 2018 došlo právě u RVKPP, a to o více než 12,6 mil. Kč.

Dotace od MPSV se v roce 2018 zvýšily o více než 1,3 mil. Kč. Obdržené dotace od MZ mají od roku 2016 vzrůstající trend. Dle výročních zpráv organizace, MŠMT od roku 2016 neposkytuje žádné zdroje. Výše obdržených dotací od MS se mezi roky 2017 a 2018 nezměnil. Avšak oproti roku 2016 došlo k nárůstu o více než polovinu.

Počet uživatelů návykových látek navštěvujících zařízení SANANIM, z. ú.

Jednotlivými zařízeními, která společnost provozuje, projde každoročně tisíce osob. Největší zastoupení mají muži, a to přes 70 %. Zařízení, ve kterém převažují ženy, jsou denní stacionář, Terapeutická komunita Karlov a Doléčovací centrum pro matky s dětmi. Následující Graf 2 znázorňuje počty uživatelů návykových látek, kteří vyhledali pomoc v některém ze zařízení organizace SANANIM, z. ú. Je dobré vědět, že zájem o pomoc mezi uživateli návykových látek stále vzrůstá. Nejvíce uživatelů návykových látek, navštěvuje kontaktní centrum (SANANIM, 2018).

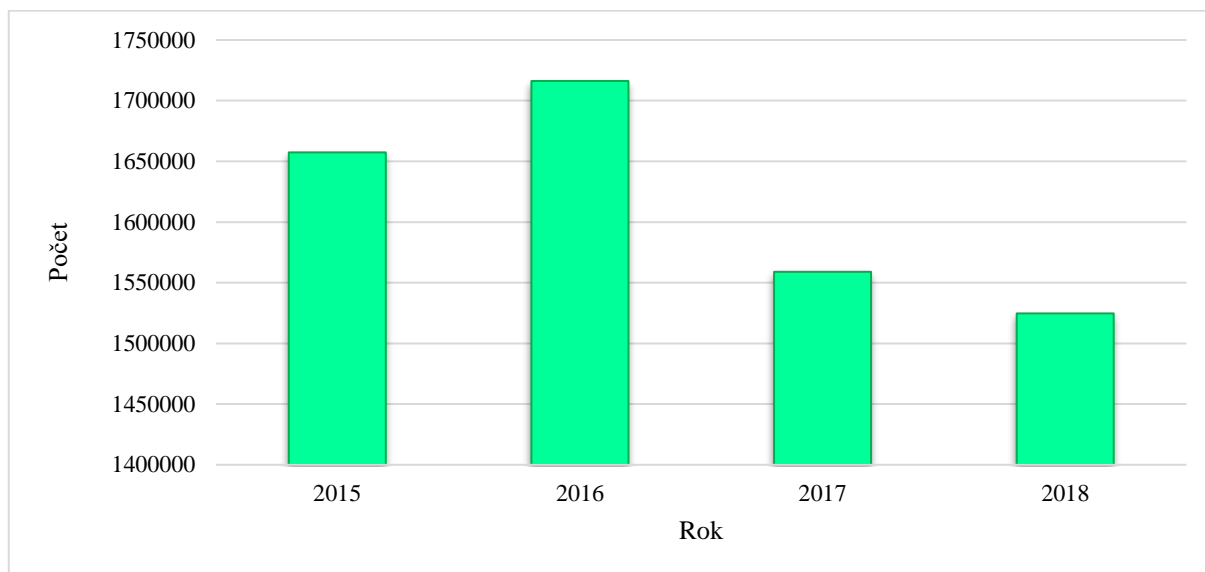
Graf 2 – Počet uživatelů návykových látek za roky 2015–2018

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv

Z Grafu 2 vyplývá, že počet uživatelů návykových látek, kteří navštěvují zařízení SANANIM, se rok od roku zvyšuje. Nejvíce uživatelů navštívilo zařízení v roce 2018, oproti roku 2015 se jedná o nárůst o více než 1 000 uživatelů.

Injekční sety

Injekční sety jsou vydávány pracovníky terénních programů a kontaktních center. Terénní sociální pracovníci včetně pracovníků kontaktních center vyměňují uživatelům použité jehly a stříkačky za nové. To vše slouží jako prevence před šířením HIV/AIDS a virové hepatitidy B a C. V následujícím Grafu 3 jsou znázorněny počty vydaných injekčních setů (SANANIM, 2018).

Graf 3 – Počet vydaných injekčních setů za roky 2015–2018

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv

Z Grafu 3 vyplývá, že počet vydaných injekčních setů klesá. Nejvíce vydaných injekčních setů bylo v roce 2016, naopak nejméně v roce 2018. Počet vydaných injekčních setů v roce 2018 oproti roku 2017 klesl o více než 34 tis. Jedná se o meziroční pokles o 2 %.

3.2 Společnost Podané ruce, o. p. s.

Obecně prospěšná společnost Podané ruce je nestátní neziskovou organizací působící především v Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji. Poskytuje velký počet programů, které se zaměřují nejen na dospělé uživatele, ale i na mladistvé. Společnost také provozuje internetovou drogovou poradnu. Cílem organizace je poskytování kvalitních služeb drogově závislým a také se zaměřují na práci s dětmi a mládeží. Více než 8 000 klientů ročně využije pomoc této organizace. Nejvíce navštěvována jsou zařízení v Jihomoravském kraji, naopak nejméně ve Zlínském kraji. Společnost je členem Asociace nestátních organizací (A.N.O.) a Českého Fóra pro rozvojovou spolupráci (FoRS).

V současné době organizace zaměstnává přes 210 zaměstnanců. Mezi ostatní služby, které společnost nabízí, patří Institut expertních služeb. Společnost zajišťuje vzdělávání odborníků v oblasti sociálních služeb, školských a zdravotnických zařízení. Pro veřejnost připravuje semináře a konference s uznávanými experty. Kurzy, které společnost nabízí, jsou akreditovány u MPSV a MŠMT.

Terénní programy

Terénní pracovníci aktivně vyhledávají uživatele drog v jejich prostředí a poskytují poradenství a konzultace. Provádějí testování na infekční onemocnění a výměnu použitých injekčních stříkaček. Motivují uživatele ke změně svého životního stylu. Veškeré služby jsou bezplatné.

Kontaktní centrum

Kontaktní centrum poskytuje uživateli základní zdravotní, hygienickou a potravinovou pomoc, testování na infekční choroby a výměnu použitých stříkaček. Pomáhá uživateli s komunikací s úřady. Poskytuje poradenství i pro osoby blízké.

Centrum prevence

Centrum je určeno pro studenty všech typů škol a jejich rodiče. „*Zaměřuje se na realizaci všeobecné, selektivní a indikované primární prevence.*“ Centrum organizuje informační a vzdělávací aktivity pro pedagogy i rodiče.

Centrum poradenských služeb ve vězení a po výstupu

Centrum poskytuje pomoc lidem, kteří se vinou své závislosti dostali do vězení. Zaměstnanci organizace se snaží motivovat uživatele k abstinenci při pobytu ve výkonu trestu i po propuštění. Centrum poskytuje individuální, skupinová a drogová poradenství.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Zařízení je určeno pro děti a mládež od 6 let. Cílem zařízení je motivace a podpora mládeže v aktivním přístupu k životu. Zařízení nabízí volnočasové a vzdělávací aktivity. Veškeré služby jsou bezplatné.

Centrum poradenství

Centrum poskytuje odborné poradenství osobám starším 12 let. Cílem je odstranění závislosti na legálních i nelegálních drogách. Centrum pomáhá i těm, kteří mají problém zvládat agresivitu. Působí ve školách, školských zařízeních i ústavech.

Přechodové byty

Přechodové byty slouží jako start do nového života bez drog pro osoby starší 19 let. Podmínkou krátkodobého ubytování je abstinence. Maximální doba ubytování je půl roku a měsíční nájemné se pohybuje v rozmezí 3 500 Kč–4 900 Kč.

Psychiatrická AT ambulance

Ambulance je určena pro osoby starší 15 let, které mají problém se závislostí na návykových látkách a potřebují psychiatrickou pomoc. Zajišťují substituční, ambulantní a individuální léčbu. Psychiatrická ambulance se nachází v Brně.

Terapeutické centrum

Terapeutické centrum v Jihomoravském a Zlínském kraji je určeno pro osoby starší 16 let, kterým poskytuje individuální, skupinové i rodinné terapie. Služby jsou poskytovány formou intenzivní ambulantní péče.

Terapeutické centrum v Bratislavské ulici je zaměřeno na osoby z vyloučených lokalit, zejména z řad romské menšiny. Centrum je určeno pro osoby starší 18 let (mladší se souhlasem zákonného zástupce).

Centrum komplexní péče

Centrum je zaměřeno nejen na osoby se závislostí na návykových látkách, ale také na hazardních hrách a dalších nelátkových závislostech. Centrum je určeno pro osoby starší 15 let a nabízí individuální, skupinovou i rodinnou terapii. Centrum komplexní péče poskytuje pomoc v Jihomoravském, Zlínském a Olomouckém kraji. Poskytované služby jsou bezplatné.

Terapeutická komunita Podcestný mlýn

Terapeutická komunita je určená pro osoby starší 18 let. Jedná se o pobytové zařízení, kde léčba trvá 9–12 měsíců. Terapeutická komunita poskytuje pravidelný režim, terapeutické aktivity, socioterapii, zátěžové akce a poradenství. Cílem léčby je podpora a motivace v životě bez drog. Uživatel hradí měsíčně za stravu 1 800 Kč a za ubytování 4 800 Kč.

Doléčovací centrum

Centrum nabízí individuální ambulantní doléčování a pomáhá se začleněním jedince do společnosti. Doléčovací centrum je určeno osobám starším 18 let, které mají ukončený léčebný program, případně alespoň 3 měsíce abstinují. Poskytuje pracovní poradenství. Programy zahrnují skupinové terapie, které se uskutečňují večer, aby lidé nemuseli přestat navštěvovat své zaměstnání. Doléčovací centrum se nachází ve Zlínském kraji. Poskytované služby jsou bezplatné. V případě, že je uživatel ubytován, hradí 100 Kč/den.

Program práce s klienty v konfliktu se zákonem

Program je určen osobám starším 15 let a poskytuje odborné poradenství těm, kteří se vlivem závislosti dostali do konfliktu se zákonem. Poradenství je poskytováno ve všech fázích trestního řízení zdarma (Společnost Podané ruce, ©2020b).

SWOT analýza Společnosti Podané ruce, o. p. s.

Vzhledem k tomu, že obě organizace mají stejné zaměření, byly slabé stránky a hrozby vyhodnoceny téměř totožně.

Tabulka 7 – SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Práce s mladistvými • Poradenství ve vězení a po výstupu • Akreditované vzdělávací kurzy • Přednášky pro firmy	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečné finanční ohodnocení pracovníků • Finanční závislost na jiných subjektech • Nízké povědomí veřejnosti
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Nově zavádění akreditace MV ČR • Nalezení nových zdrojů financí • Vytvoření finanční rezervy • Propagace na sociálních sítích	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek finančních prostředků • Nezájem ze strany uživatelů • Odchod pracovníků z důvodu nízkého ohodnocení • Snížení dotací a ztráta sponzorů

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv

Silné stránky: Společnost se také zaměřuje na práci s mladistvými v rámci terénních programů pro děti a mládež a NZDM. Tyto programy pomáhají mladistvým aktivně trávit volný čas a také poskytují odbornou pomoc v tíživých životních situacích. Společnost poskytuje pomoc uživatelům návykových látek, kteří se dostali do vězení. Uživatelé mohou využívat služby i po propuštění. Dále mezi silné stránky patří akreditované vzdělávací kurzy. Většina kurzů je akreditována u MPSV a MŠMT. Společnost nabízí i přednášky pro firmy, mezi které patří například šikana na pracovišti, zvládání agrese, alkohol a drogy na pracovišti, požární bezpečnost, sebeobrana, zvládání stresu a další.

Slabé stránky: Stejně jako u předchozí organizace, patří mezi slabé stránky nedostatečné finanční ohodnocení pracovníků. Organizace je finančně závislá na jiných subjektech. Mezi slabé stránky lze zařadit nízké povědomí veřejnosti o této organizaci.

Příležitosti: Kurzy, které společnost nabízí, jsou nově akreditovány u MV ČR. Mezi příležitosti můžeme zařadit nalezení nových zdrojů financí, které nebudou vázány na dotace, čímž by došlo k vytvoření finanční rezervy. A v neposlední řadě je důležité využívání sociálních sítí k propagaci organizace.

Hrozby: I přes skutečnost, že se obdržené dotace každoročně zvyšují, stále se organizace potýká s nedostatkem finančních prostředků. Rostoucí průměrná mzda může vyvolat odchod současných pracovníků z důvodu nízkého ohodnocení v neziskové organizaci. K hrozbám lze zařadit také obavy ze snížení dotací a ztráty důležitých sponzorů.

Získané zdroje za rok 2018

K podstatným zdrojům financování patří prostředky z veřejných rozpočtů. Státní dotace v roce 2018 tvořily 29 % všech zdrojů, dotace územně správních celků tvořily 46 % zdrojů. Granty tvořily 18 % všech zdrojů a zahrnují Granty ČR a EU a Fondy EU. Pod položku „ostatní“ jsou zahrnuty například příspěvky od nadací a přijaté dary, tyto položky tvoří 7 % všech zdrojů (Společnost Podané ruce, 2018). Následující Tabulka 8 představuje zdroje, které Společnost Podané ruce, o. p. s. získala za rok 2018.

Tabulka 8 – Získané zdroje za rok 2018 v tis. Kč

Výnosy	2018
Dotace státní	38 029
Dotace územně správních celků	60 193
Granty	24 461
Ostatní	8 938
Celkem	131 621

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv

Jak z Tabulky 8 vyplývá, v roce 2018 byly hlavním zdrojem společnosti dotace územně správních celků, kde největší podíl zastupují krajské úřady a statutární města. V roce 2018 poskytl největší dotace Krajský úřad Jihomoravského kraje, a to téměř 21 mil. Kč, což tvoří třetinu z celkových dotací územně správních celků. Ze statutárních měst poskytlo největší dotace město Brno, a to bezmála 10 mil. Kč. Další zdroj výnosů tvoří státní dotace. V roce 2018 poskytl největší dotace Úřad vlády, a to přes 24 mil. Kč.

Obdržené státní dotace

Následující Tabulka 9 znázorňuje státní dotace, které Společnost Podané ruce, o. p. s. obdržela v letech 2015–2018.

Tabulka 9 – Obdržené státní dotace za roky 2015–2018 v tis. Kč

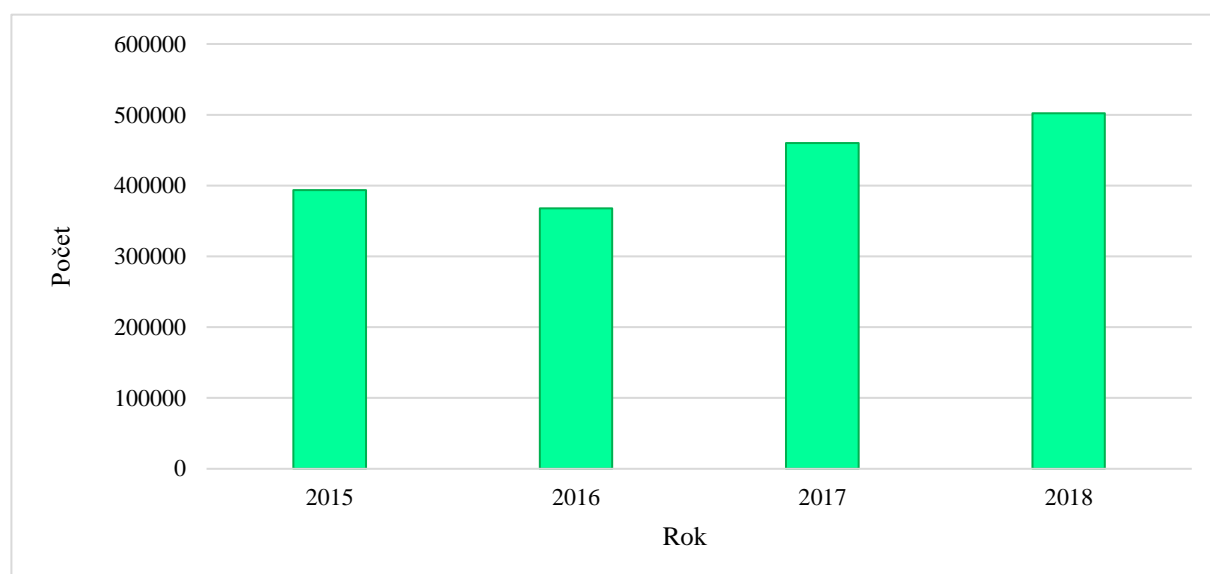
Resort	2015	2016	2017	2018
Úřad vlády	13 135	17 787	18 103	24 228
MPSV	20 759	3 379	4 410	6 030
MZ	1 244	1 371	1 960	2 490
MZV	4 267	4 296	2 300	0
MŠMT	630	771	788	1 246
MS	1 848	1 496	3 657	4 035
Celkem	41 883	29 100	31 218	38 029

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv

Z Tabulky 9 vyplývá, že dotace od Úřadu vlády mají vzrůstající trend. K nejvyššímu nárůstu obdržených dotací mezi roky 2017 a 2018 došlo právě u Úřadu vlády, a to o více než 6,1 mil. Kč. Dotace od MPSV se v roce 2018 zvýšily o více než 1,6 mil. Kč. Obdržené dotace od MZ se každoročně zvyšují. Dle výroční zprávy společnosti MZV v roce 2018 neposkytlo žádné zdroje. Obdržené dotace od MŠMT mají vzrůstající trend, oproti roku 2017 se zvýšily o 458 tis. Kč. Obdržené dotace od MS, se od roku 2016 zvyšují, oproti roku 2017 došlo k navýšení o 378 tis. Kč. Jedná se o meziroční nárůst 10 %.

Vydané injekční sety

Injekční sety vydávají pracovníci terénních programů a kontaktních center. Tito pracovníci aktivně vyhledávají uživatele návykových látek v jejich přirozeném prostředí, provádějí testování na infekční nemoci a výměnu použitých injekčních stříkaček. V Grafu 4 jsou znázorněny celkové počty vydaných injekčních setů ve všech krajích, ve kterých společnost poskytuje pomoc (Společnost Podané ruce, 2018).

Graf 4 – Počet vydaných injekčních setů za roky 2015–2018

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv

V Grafu 4 jsou znázorněny počty vydaných injekčních setů, které mají vzrůstající trend. Počet vydaných injekčních setů v roce 2018 oproti roku 2017 vzrostl o téměř 42 tis. Jedná se o meziroční nárůst 9 %.

Institut expertních služeb

Společnost poskytuje velké množství kurzů, které jsou akreditovány u MPSV a MŠMT. V případě zájmu společnost zajistí akreditaci kurzu u České asociace sester a dalších akreditačních autorit. Na kurz se může přihlásit omezený počet zájemců. Veškeré kurzy jsou zpoplatněny a jejich délka je většinou 8 až 20 hodin. Účastník kurzu obdrží certifikát o absolvování.

Institut zahrnuje tyto kurzy: kurzy krizové intervence, kurzy zaměřené na terapeutickou a poradenskou činnost, expresivní terapie, kurzy zaměřené na látkové i nelátkové závislosti, kurzy pro pedagogy, metodiky prevence a pracovníky NZDM, kurzy zaměřené na management organizací, kurzy zaměřené na měkké dovednosti, kurzy specifické a kurzy dlouhodobé a kvalifikační. Následující Tabulka 10 znázorňuje počty realizovaných kurzů Institutu expertních služeb včetně počtu absolventů (Společnost Podané ruce, ©2020a).

Tabulka 10 – Realizované kurzy v rámci Institutu expertních služeb

Rok	Počet	
	kurzů	absolventů
2015	87	1023
2016	83	1246
2017	89	1242
2018	77	1053

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv

Z Tabulky 10 vyplývá, že je stále velký zájem o poskytované kurzy. Počet realizovaných kurzů v roce 2018 oproti roku 2017 klesl, a to o 12 kurzů.

4 Empirické šetření

Čtvrtá kapitola této bakalářské práce se zabývá názorem studentů na organizace, které pomáhají drogově závislým. Cílem šetření bylo zjistit, co si studenti vysokých škol myslí o organizacích, které pomáhají drogově závislým, jak vnímají takové organizace, zda je považují za potřebné a zda si dokáží představit, odkud taková organizace získává finanční prostředky na svou činnost. S tímto šetřením souvisela i otázka, zda dotazovaní respondenti již v minulosti přispěli nějaké organizaci, která pomáhá drogově závislým, a zda by v budoucnu poskytli finanční nebo materiální dar takové organizaci.

4.1 Metodologie empirického výzkumu

Pro průzkum veřejného mínění o organizacích, které pomáhají drogově závislým, byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření patří mezi jednu z nejužívanějších metod sběru dat.

Metodika výzkumu

Dotazníkové šetření je jednou z nejméně nákladných technik získávání informací od velkého počtu respondentů v poměrně krátkém čase. Respondent má větší možnost si odpověď promyslet. Výhodou dotazníkového šetření je jeho anonymita. Naopak nevýhodou dotazníkového šetření oproti rozhovoru je, že nemůžeme s jistotou vědět, zda dotazovaná osoba je ta, která byla pro dotazníkové šetření skutečně vybrána (Disman, 2011, s. 141).

Dotazník byl vytvořen prostřednictvím „Formuláře Google“. Získané údaje byly následně zpracovány v programu Microsoft Office Excel.

Objekt výzkumu a časový plán

Cílovou skupinou dotazníkového šetření byli studenti prezenční i kombinované formy, a to bakalářského i magisterského studia. Nejprve byl dotazník ověřen v rámci předvýzkumu. Na dotazník v rámci předvýzkumu odpovědělo 10 studentů bakalářského studia. Cílem předvýzkumu bylo ověřit srozumitelnost otázek. Sběr dat proběhl během jara 2020. Dotazníkové šetření probíhalo převážně elektronickou formou.

Dotazník se skládal ze 14 otázek a respondenti měli možnost zvolit více odpovědí či uvádět jiné důvody. V dotazníkovém šetření byly využity uzavřené, polootevřené, dichotomické a demografické typy otázek. Uzavřené otázky jsou takové, kde respondent musí zvolit jednu nebo více odpovědí z nabízených variant. U polootevřených otázek respondent volí z nabídky

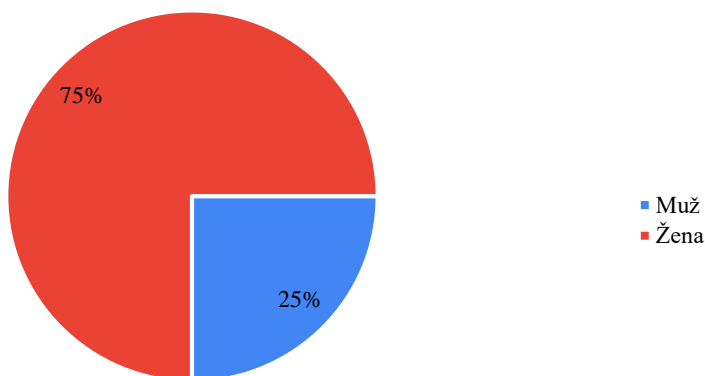
odpovědí a zároveň může poznamenat i odpověď vlastními slovy. U dichotomických otázek respondent volí ze dvou variant odpovědí, nejčastěji se jedná o „ano“ či „ne“. Mezi demografické otázky patří například údaje o pohlaví, věku, vzdělání a bydlišti.

4.2 Vyhodnocení a interpretace zjištěných dat

V rámci vyhodnocení a interpretace zjištěných dat budou v této části představeny výsledky dotazníkového šetření. Veškeré grafy jsou vytvořeny na základě zjištěných odpovědí z dotazníkového šetření. Nejprve byly položeny otázky týkající se názorů respondentů na organizace, které pomáhají drogově závislým, a poté následovaly demografické otázky.

Demografické údaje respondentů

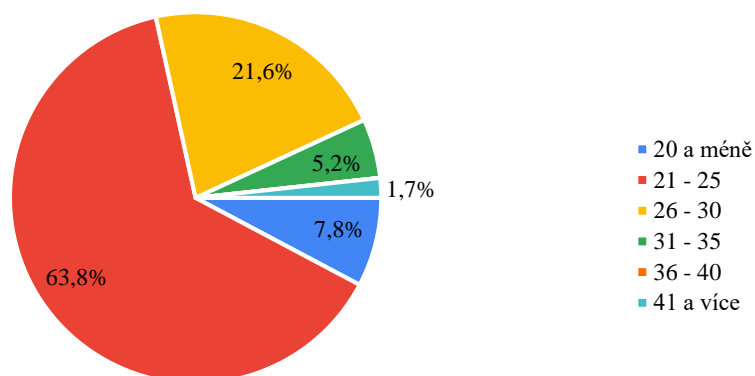
Z celkového počtu 116 respondentů se dotazníkového šetření zúčastnilo 87 žen (75 %) a 29 mužů (25 %).

Graf 5 – Jaké je Vaše pohlaví?

Zdroj: vlastní zpracování

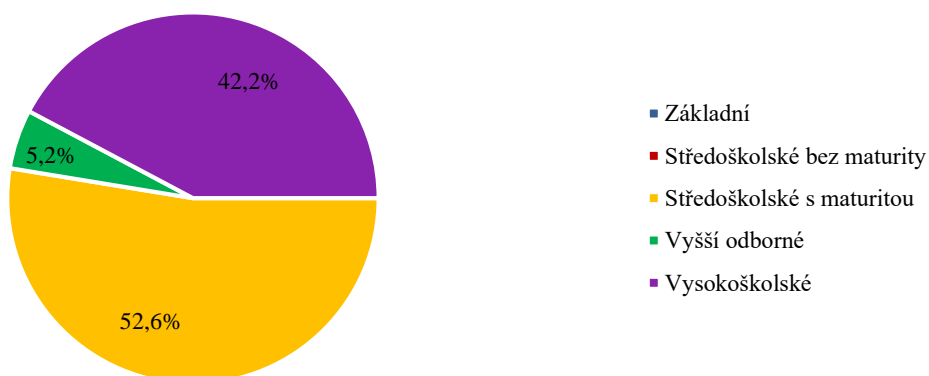
Nejvíce respondentů bylo zastoupených ve věkové kategorii 21–25 let (74 osob), poté následovala věková kategorie 26–30 let (25 osob). Naopak nejméně respondentů bylo zastoupených ve věkové kategorii 41 a více (2 osoby). Jedinou nezastoupenou věkovou kategorií byla kategorie 36–40 let.

Graf 6 – Kolik je Vám let?

Zdroj: vlastní zpracování

Dále byli respondenti dotazováni na své nejvyšší dosažené vzdělání. Vzhledem k tomu, že se jednalo o studenty vysokých škol, je zřejmé, že žádný z respondentů nemohl dosáhnout pouze základního vzdělání nebo středoškolského vzdělání bez maturity. Dotazník byl vyplněn třemi kategoriemi. Nejvíce respondentů dosáhlo středoškolského vzdělání s maturitou (61 osob). Druhou nejpočetnější skupinu tvořili respondenti s vysokoškolským vzděláním, a to 49 osob. Výzkumu se také zúčastnilo 6 osob s dosaženým vyšším odborným vzděláním.

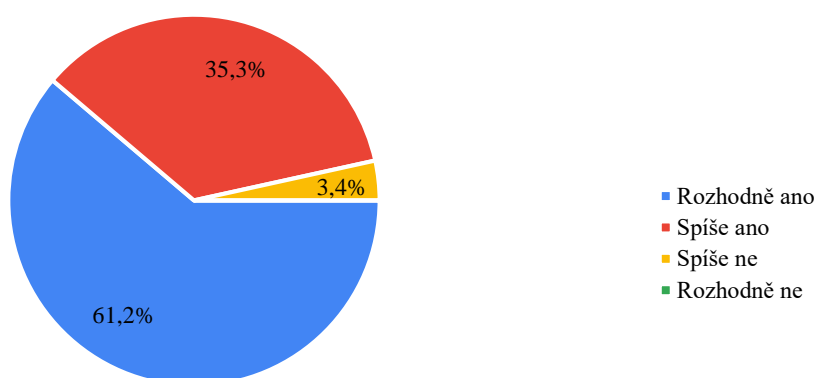

Graf 7 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 1: Považujete organizace, které pomáhají drogově závislým, za potřebné?

Většina dotazovaných respondentů z řad studentů považuje organizace, které pomáhají drogově závislým, za potřebné, a to téměř 96,5 % (112 osob), z toho 61,2 % (71 osob) považuje tyto organizace za rozhodně potřebné a 35,3 % (41 osob) za spíše potřebné. Žádný z respondentů nezaujímá vyloženě negativní postoj, pouze 4 z dotazovaných respondentů uvedli, že organizace považují za spíše nepotřebné.

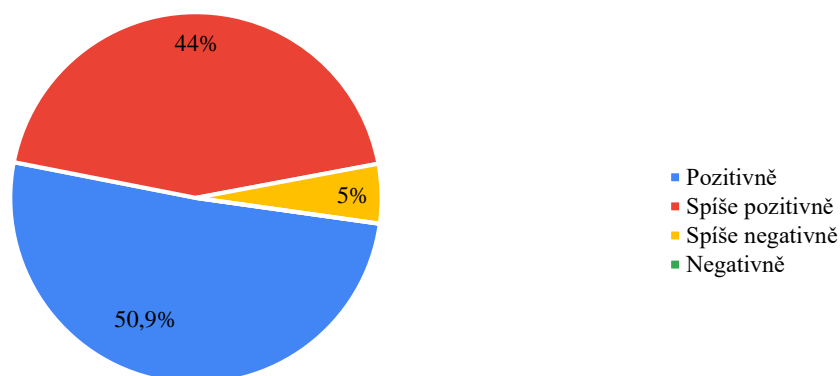

Graf 8 – Považujete organizace, které pomáhají drogově závislým, za potřebné?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2: Jak vnímáte tyto organizace?

Stejně jako u otázky č. 1 převládá kladný postoj respondentů k organizacím pomáhajícím drogově závislým. Z celkového počtu 116 dotazovaných respondentů je 59 vnímá „pozitivně“. Tato nejpočetnější skupina tvořila 50,9 % z celkového počtu. Druhou početnou skupinu tvořilo 51 respondentů, ti vnímají tyto organizace „spíše pozitivně“. Žádný z respondentů nevedl, že by vnímal organizace vyloženě negativně. Avšak 6 respondentů vnímá tyto organizace „spíše negativně“, z toho dva dotazovaní respondenti uvedli, že ač tyto organizace považují za potřebné, přesto vůči nim zaujímají spíše negativní postoj.

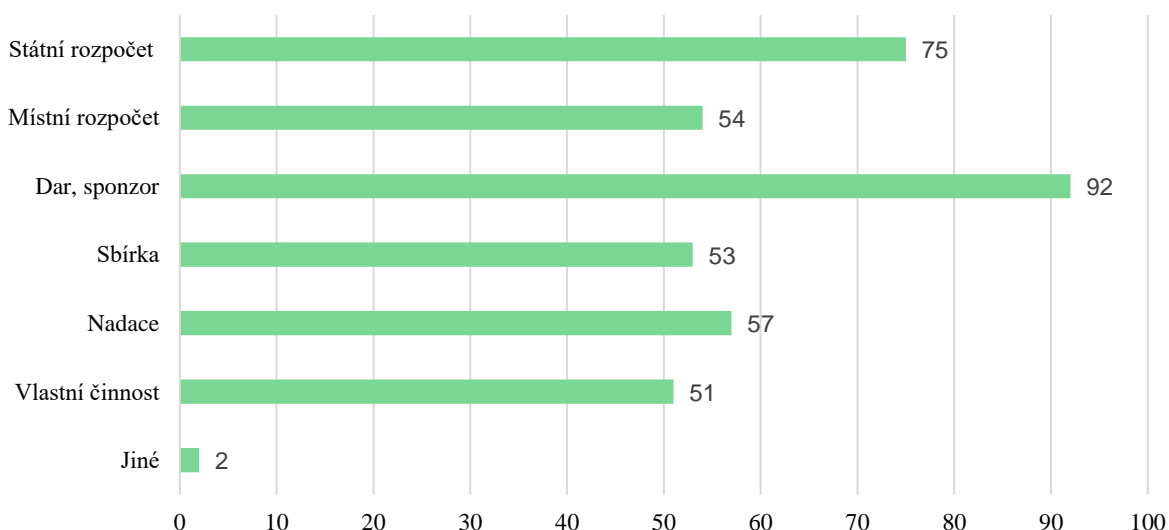

Graf 9 – Jak vnímáte tyto organizace?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3: Odkud podle Vás organizace, které pomáhají drogově závislým, získávají finanční prostředky na svou činnost?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda mají respondenti představu o tom, odkud organizace získávají finanční prostředky. Nejvíce dotazovaných respondentů je toho názoru, že organizace získávají finanční prostředky od dárců a sponzorů (92 osob) a ze státního rozpočtu (75 osob). Poté byla rovnoměrně zvolena možnost místní rozpočet (54 osob), sbírka (53 osob) a vlastní činnost (51 osob). Odpověď „jiné“ zvolili dva z dotazovaných respondentů a jejich odpověď byla „zdravotní pojišťovny“ a „dotace a granty na projekty“. U této otázky byla možnost vybrat více odpovědí.

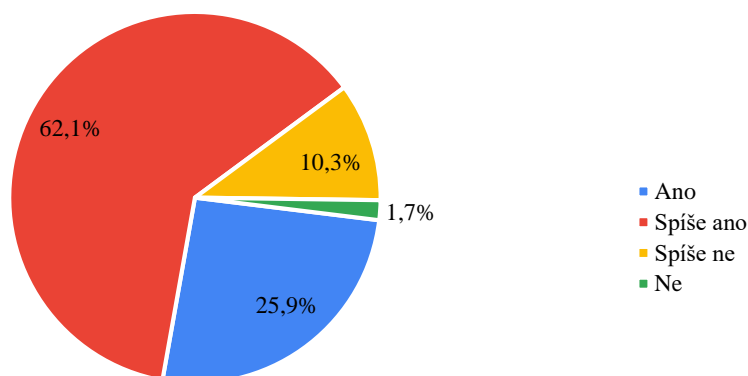
Graf 10 – Odkud podle Vás organizace získávají finanční prostředky na svou činnost?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4: Domníváte se, že neziskové organizace nakládají s obdrženými finančními prostředky zodpovědně?

U této otázky bylo zkoumáno, jaký názor zastávají respondenti na nakládání s obdrženými finančními prostředky organizacemi. Z Grafu č. 11 je patrné, že čtvrtina respondentů zastává názor, že neziskové organizace nakládají s finančními prostředky zodpovědně. Možnost „spíše ano“ zvolilo 72 respondentů, kteří tvořili 62,1 % z celkového počtu dotazovaných. Naopak 14 respondentů zastává názor, že organizace nakládají s obdrženými prostředky nezodpovědně.

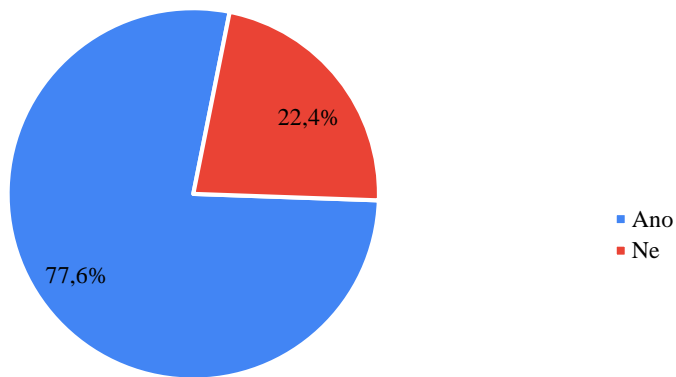

Graf 11 – Domníváte se, že neziskové organizace nakládají s financemi zodpovědně?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5: Měl by podle Vás stát finančně podporovat organizace, které pomáhají drogově závislým?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda si respondenti myslí, že by se stát měl podílet na financování organizací, které pomáhají drogově závislým. Většina respondentů je jednoznačně toho názoru, že by stát měl finančně podporovat tyto organizace. Za tímto názorem si stálo 90 respondentů a tvořili tak 77,6 % z celkového počtu dotazovaných. Zbýlých 26 respondentů tento názor nezastává.

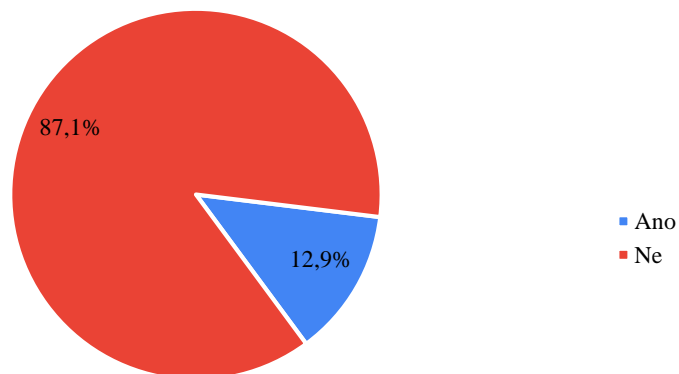

Graf 12 – Měl by podle Vás stát finančně podporovat tyto organizace?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6: Přispěl/a jste již v minulosti nějaké organizaci, která pomáhá drogově závislým?

Na základě dotazníku bylo zjištěno, že naprostá většina respondentů nikdy nepřispěla organizaci, která pomáhá drogově závislým, a to 101 respondentů, kteří tvořili 87,1 % z celkového počtu. Zbýlých 15 respondentů již v minulosti poskytlo příspěvek.

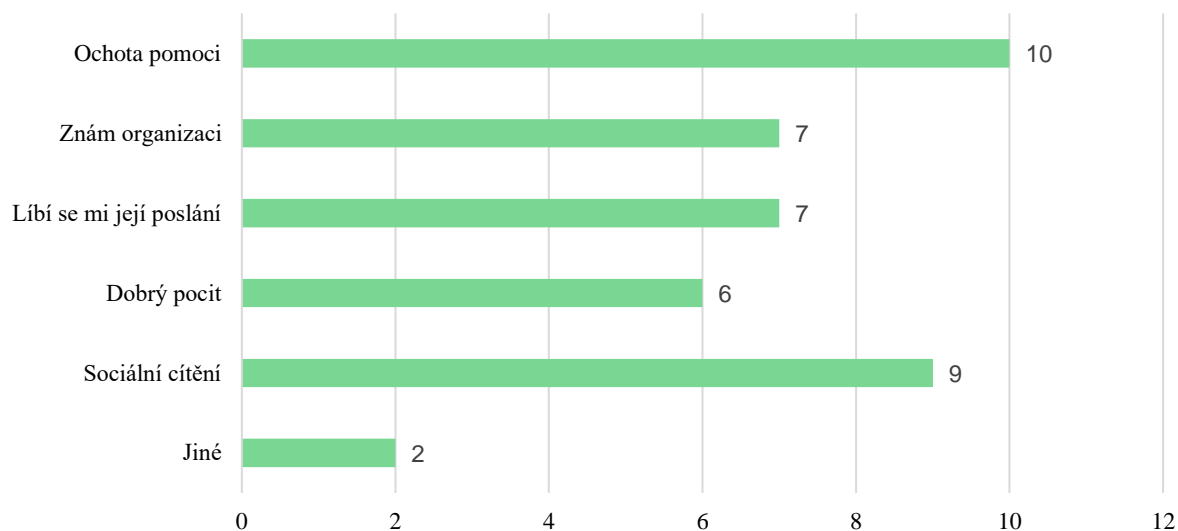
Graf 13 – Přispěl/a jste již v minulosti nějaké organizaci, která pomáhá drogově závislým?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7: Z jakého důvodu jste přispěl/a právě organizaci, která pomáhá drogově závislým?

Tato otázka zkoumala důvod poskytnutí příspěvku právě organizaci, která pomáhá drogově závislým, a vztahovala se pouze na 15 respondentů, kteří v předchozí otázce odpověděli, že již

někdy přispěli takové organizaci. Pokud respondent u předchozí otázky odpověděl, že neposkytl žádný příspěvek, tuto otázku vynechal. Nejčastějším důvodem poskytnutí příspěvku byla ochota pomoci (10 osob) a sociální citění (9 osob). Pro dobrý pocit poskytlo příspěvek 6 respondentů. U této otázky byla možnost vybrat více odpovědí.

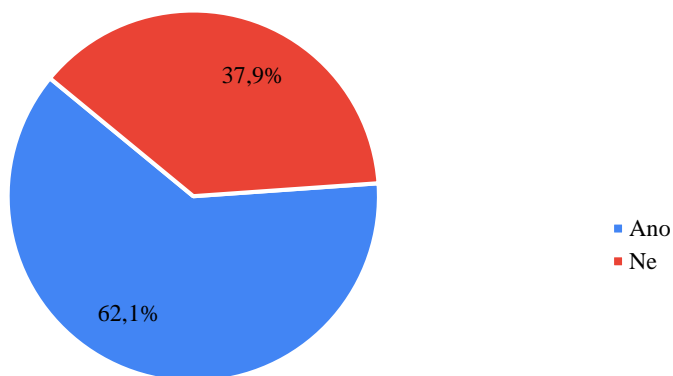

Graf 14 – Z jakého důvodu jste přispěl/a organizaci, která pomáhá drogově závislým?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8: Poskytl/a byste někdy finanční nebo materiální dar organizaci, která pomáhá drogově závislým?

Z dotazovaných respondentů by 72 poskytlo finanční nebo materiální dar organizaci, která pomáhá drogově závislým. Tato skupina tvořila 62,1 % z celkového počtu. Naopak 44 respondentů by nikdy takovou organizaci nepodpořilo.

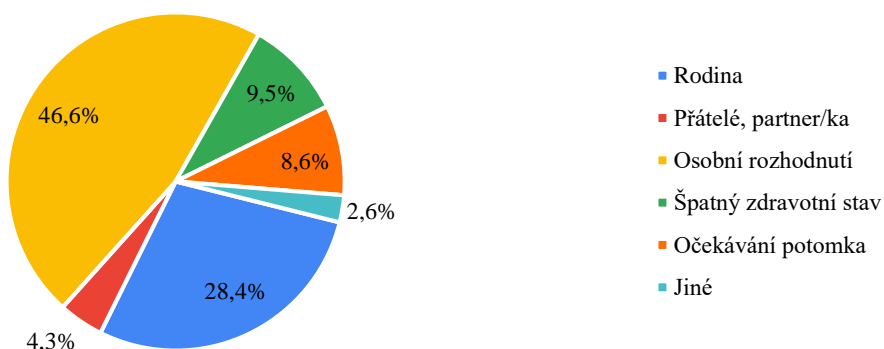

Graf 15 – Poskytl/a byste někdy dar organizaci, která pomáhá drogově závislým?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 9: Co je podle Vás největší motivace k léčbě drogově závislého v takové organizaci?

Z následujícího grafu je patrné, že téměř polovina respondentů zastává názor, že největší motivace k léčbě drogově závislého je osobní rozhodnutí. Druhou nejčastější motivací je dle respondentů rodina, tuto odpověď zvolilo 33 respondentů. Následuje špatný zdravotní stav, který zvolilo 11 respondentů. Pod položkou „jiné“ jsou zahrnuty odpovědi od 3 respondentů, kteří uvedli, že drogově závislého k léčbě nic nemotivuje.

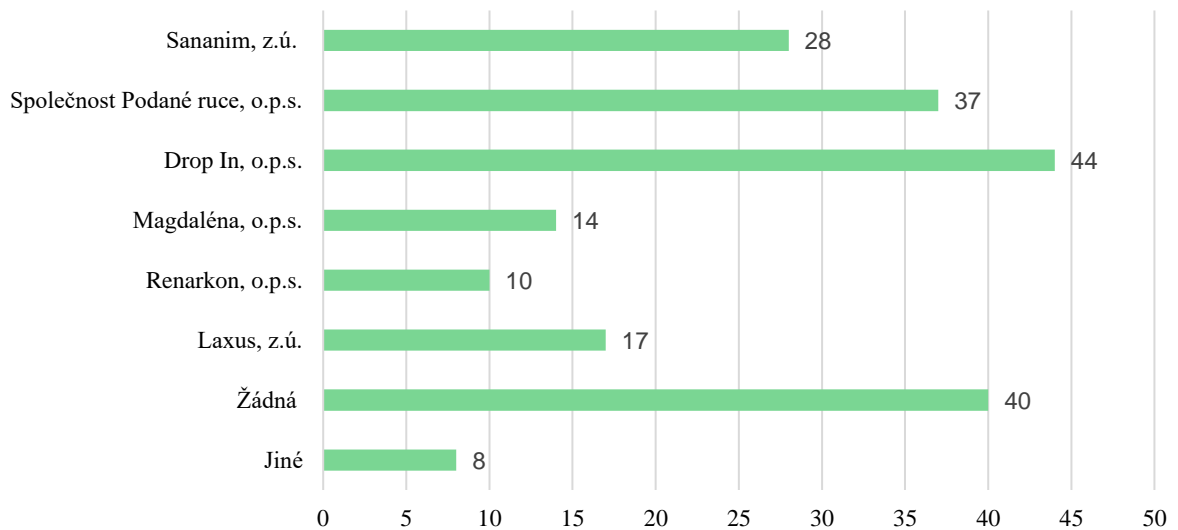

Graf 16 – Co je podle Vás největší motivace k léčbě drogově závislého?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10: O které organizaci, která pomáhá drogově závislým, jste někdy slyšel/a?

Tato otázka zkoumala povědomí respondentů o organizacích, které pomáhají drogově závislým. U této otázky byla možnost vybrat více odpovědí. Nejvíce dotazovaných respondentů již někdy slyšelo o Drop In, o. p. s. (44 osob), Společnosti Podané ruce, o. p. s. (37 osob) a SANANIM, z. ú. (28 osob). V rámci šetření bylo zjištěno, že 40 dotazovaných respondentů nikdy neslyšelo o žádné z níže uvedených organizací a zároveň ani nezvolilo vlastní odpověď. Odpověď „jiné“ zvolilo 8 respondentů a jejich odpovědi byli následující, „Advaita, Prevent 99, Neo centrum, Národní linka pro odvykání, White Light, Prostor, Dětské a dorostové detoxikační centrum v Praze, CPLDZ (Slovensko)“.

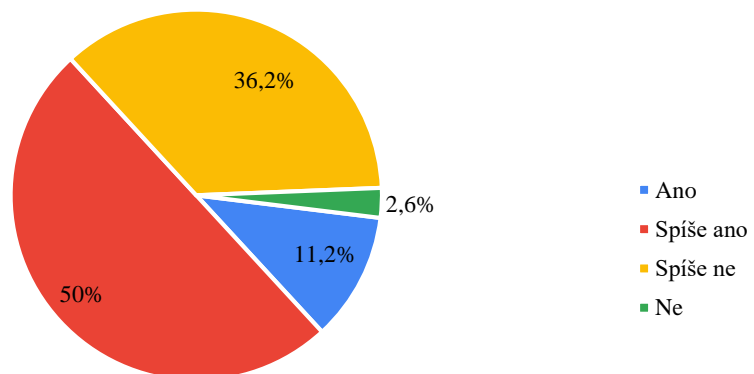

Graf 17 – O které organizaci, která pomáhá drogově závislým, jste někdy slyšel/a?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 11: Začlenění se podle Vás drogově závislý znovu do společnosti?

Tato otázka zkoumala názor, zda si respondent myslí, že se drogově závislý znovu začlení do společnosti. Většina dotazovaných respondentů je toho názoru, že se drogově závislý znovu začlení do společnosti, a to 71 respondentů. Naopak tento názor nezastává 45 respondentů.

Graf 18 – Začlenění se podle Vás drogově závislý znovu do společnosti?

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Ke sběru dat byla použita metoda dotazníkového šetření. Dotazník se skládal ze 14 otázek a byl vyplněn celkem 116 respondenty, z toho bylo 87 žen a 29 mužů. Nejvíce respondentů bylo zastoupeno ve věkové kategorii 21–25 let.

Cílem šetření bylo zjistit, co si studenti vysokých škol myslí o organizacích, které pomáhají drogově závislým, jak vnímají takové organizace, zda je považují za potřebné a zda si dokáží představit, odkud taková organizace získává finanční prostředky na svou činnost.

Dle výsledků dotazníkového šetření si naprostá většina dotazovaných respondentů uvědomuje potřebnost těchto organizací. Překvapivým výsledkem bylo, že žádný z dotazovaných respondentů nevnímá tyto organizace negativně. Respondenti mají představu o tom, odkud organizace získávají finanční prostředky pro svou činnost. Většina respondentů je zastáncem toho názoru, že neziskové organizace nakládají s obdrženými finančními prostředky zodpovědně, jen pouhých 14 dotazovaných si myslí opak. Dalším překvapivým zjištěním bylo, že 90 z celkových 116 dotazovaných respondentů je toho názoru, že by stát měl finančně podporovat tyto organizace.

S tímto šetřením souvisela i otázka, zda dotazovaní respondenti již v minulosti přispěli nějaké organizaci, která pomáhá drogově závislým, a zda by poskytli finanční nebo materiální dar takové organizaci. Z výsledků šetření je známé, že 15 z dotazovaných respondentů již někdy přispělo takové organizaci. Důvodem poskytnutí příspěvku byla převážně ochota pomoci. Následující otázka směřovala na to, zda by někdy poskytli jakýkoliv dar, finanční nebo materiální, organizaci, která pomáhá drogově závislým. Více než polovina dotazovaných by dar poskytla. Dle respondentů jsou největší motivací k léčbě drogově závislého osobní rozhodnutí a rodina. V závěru bylo zjištěno, že více než polovina dotazovaných respondentů se domnívá, že se drogově závislý znovu začlení do společnosti.

ZÁVĚR

V rámci této práce bylo zjištěno, že organizace, které se zabývají drogovou závislostí, jsou bezesporu potřebné jak pro jednotlivce, tak pro celou společnost. Snahou těchto organizací je začlenění uživatele návykových látek zpět do společnosti. Organizace poskytují poradenství, a to nejen uživatelům návykových látek, ale také rodinným příslušníkům. Některé organizace také poskytují pomoc lidem, kteří se vinou své závislosti dostali do vězení. Nejvíce uživatelů ročně projde terénními programy a kontaktními centry. Pro každého jedince a každou etapu závislosti může být vhodné jiné zařízení. Nejsilnější zjištěnou stránkou těchto organizací jsou kvalitní certifikované programy včetně kvalifikovaného personálu. Dále bylo zjištěno, že dochází ke každoročnímu nárůstu výdajů na protidrogovou politiku, a to na všech úrovních. Od roku 2020 budou státní finanční prostředky na protidrogovou politiku centralizovány do kapitoly Úřadu vlády České republiky.

Výsledky výzkumu prokázaly, že naprostá většina studentů vysokých škol si uvědomuje potřebnost těchto organizací a žádný z nich tyto organizace nevnímá negativně. Více než polovina z dotazovaných studentů se domnívá, že se drogově závislý dokáže začlenit zpět do společnosti, a to i zásluhou právě těchto organizací.

Organizace, které se zabývají drogovou závislostí, by se měly převážně zaměřit na rozšíření propagace, která by vedla ke zvýšení povědomí veřejnosti. To by v důsledku mohlo znamenat získání většího množství finančních prostředků na svou činnost, neboť naprostá většina takových organizací se potýká s nedostatkem financí. I přes nejednoduchý úkol by také organizace měly usilovat o zvýšení mezd svých pracovníků, jelikož jsou znatelně finančně podhodnoceny. Na základě výše uvedeného můžeme konstatovat, že cíl práce byl splněn.

POUŽITÁ LITERATURA

A.N.O. Asociace nestátních organizací: *Historie Asociace* [online]. Praha: A.N.O. ©2019a [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <http://www.asociace.org/historie-a-n-o/>

A.N.O. Asociace nestátních organizací: *Zákon o ochraně zdraví* [online]. Praha: A.N.O. ©2019b [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <http://www.asociace.org/protikuracky-zakon/>

BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: teorie a praxe*. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.

GOODYER, Paula. *Drogy + teenager*. Praha: Slovanský dům, 2001. ISBN 80-86421-44-9.

HEJDA, Jan a Rostislav DUBEN. *Veřejně prospěšné organizace a jejich postavení v systému prevence a ochrany proti drogovým závislostem*. Praha: Vltavín, 2002. ISBN 80-86587-02-9.

KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti 1: Mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

KOLEKTIV AUTORŮ SDRUŽENÍ SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. Rádci pro zdraví. ISBN 978-80-7367-223-2.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. Vyd. 2., přeprac. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-86395-33-2.

LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2007. ISBN 978-80-7204-495-5.

MRAVČÍK, Viktor, CHOMYNOVÁ, Pavla et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2018*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. ISBN 978-80-7440-

237-1 [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33122/871/VZdrogy2018_web%202020-01-13_V02.pdf

NERUD, Marek, Lucia KIŠŠOVÁ et al. *Realizace protidrogové politiky v krajích a obcích a její koordinace* [online]. 2016 [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/vyrocnizpravy/Realizace_protidrogove_politiky_v_krajich_a_obcich_a_jeji_koordinace_metodicke_doporuceni.pdf

NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Vyd. 4., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-908-8.

NOVOTNÝ, Oto, Josef ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Vyd. 2., přeprac. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2.

PETRTYL, Jan. *Marketing mind: SWOT analýza* [online]. 2017 [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <https://www.marketingmind.cz/swot-analyza/>

PLOCOVÁ, Monika. *Drogy a drogová závislost* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://monikaplocova.cz/drogy-a-drogova-zavislost>

PRESL, Jiří. *Drogová závislost: Může být ohroženo i Vaše dítě?* Praha: Maxdorf, 1994. ISBN 80-85800-18-7.

SANANIM: *Přehled zařízení a služeb – komplexní systém péče* [online]. 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <http://www.sananim.cz/o-nas/prehled-zarizeni-a-sluzeb-komplexni-system-pece.html>

SANANIM [online]. *Výroční zprávy za roky 2015 až 2018*. Praha, 2018. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <http://www.sananim.cz/ke-stazeni/vyrocnizpravy.html?pg=1>

Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. *Akční plán realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027* Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. ISBN 978-80-7440-247-0.

Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Česká protidrogová politika a její koordinace. In: *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR ©2009-2020, 2016 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/Informacni_letak_RVKPP.pdf

Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. ISBN 978-80-7440-231-9

Společnost Podané ruce: *Institut expertních služeb: Kompletní seznam kurzů* [online]. ©2020a [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://ies.podaneruce.cz/kompletni-seznam-kurzu/>

Společnost Podané ruce: *Služby* [online]. ©2020b [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: https://podaneruce.cz/sluzby/?_sft_temata=terapie-a-lecba&_sft_typ=centra&_sft_skupiny=rodice,skoly,uzivatele&_sft_regiony=jizni-morava,olomoucky-kraj,zlinsky-kraj,afghanistan,praha,cele-cesko

Společnost Podané ruce [online]. *Výroční zprávy za roky 2015 až 2018*. Brno, 2018. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://podaneruce.cz/o-spolecnosti/>

STEJSKAL, Jan. *Ekonomika neziskové organizace*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2010. ISBN 978-80-86825-55-7.

TOMEŠ, Igor. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3.

Usnesení vlády: Usnesení vlády ČR č. 608 ze dne 29. července 2015 o Státní politice vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015–2020. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/statni_politika.pdf

Vláda České republiky: *Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018* [online]. 2010 [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/NSPP_revize_II.pdf

Vláda České republiky: *Strategické dokumenty: Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027* [online]. 2019 [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/narodni-strategie-prevence-a-snizovani-skod-spojenych-se-zavislostnim-chovanim-2019_2027-173695/

VOBOŘIL, Jindřich. *Politika závislosti* [online]. ©2018-2019 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://jindrichvoboril.cz/politika-zavislosti/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník k bakalářské práci.....	61
---	-----------

Příloha A - Dotazník k bakalářské práci

Vážená respondentko, vážený respondente,

jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia a obracím se na Vás s žádostí o vyplnění dotazníku, který poslouží jako podklad pro bakalářskou práci na téma „Organizace zapojené v protidrogové politice České republiky“. Vyplnění dotazníku je zcela anonymní.

Předem Vám děkuji za jeho vyplnění.

Michaela Herianová

1. Považujete organizace, které pomáhají drogově závislým, za potřebné?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

2. Jak vnímáte tyto organizace?

- Pozitivně
- Spíše pozitivně
- Spíše negativně
- Negativně

3. Odkud podle Vás organizace, které pomáhají drogově závislým, získávají finanční prostředky na svou činnost? (možnost vybrat více odpovědí)

- Státní rozpočet
- Místní rozpočet
- Dar, sponzor
- Sbírka
- Nadace
- Vlastní činnost
- Jiné: .....

4. Domníváte se, že neziskové organizace nakládají s obdrženými finančními prostředky zodpovědně?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

5. Měl by podle Vás stát finančně podporovat organizace, které pomáhají drogově závislým?

- Ano
- Ne

6. Přispěl/a jste již v minulosti nějaké organizaci, která pomáhá drogově závislým?

- Ano
- Ne

**7. Z jakého důvodu jste přispěl/a právě organizaci, která pomáhá drogově závislým?
(Pokud jste u předchozí otázky odpověděl/a "ne", tuto otázku prosím vynechte)**

- Ochota pomoci
- Zním organizaci
- Líbí se mi její poslání
- Dobrý pocit
- Sociální citění
- Jiné: .....

8. Poskytl/a byste někdy finanční nebo materiální dar organizaci, která pomáhá drogově závislým?

- Ano
- Ne

9. Co je podle Vás největší motivace k léčbě drogově závislého v takové organizaci?

- Rodina
- Přátelé, partner/ka
- Osobní rozhodnutí
- Špatný zdravotní stav
- Očekávání potomka
- Jiné: .....

10. O které organizaci, která pomáhá drogově závislým, jste někdy slyšel/a? (možnost vybrat více odpovědí)

- Sananim, z. ú.
- Společnost Podané ruce, o. p. s.
- Drop In, o. p. s.
- Magdaléna, o. p. s.

- Renarkon, o. p. s.
- Laxus, z. ú.
- Žádná
- Jiné: .....

11. Začlení se podle Vás drogově závislý znovu do společnosti?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

12. Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

13. Kolik je Vám let?

- 20 a méně
- 21–25
- 26–30
- 31–35
- 36–40
- 41 a více

14. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

Mnohokrát Vám děkuji za vyplnění dotazníku.